

Infofiche: konijn

Infofiche: konijn	1
Inleiding: Wie zijn wij	4
Waarom adopteren en niet bij een dierenwinkel kopen	6
Een nieuw konijn, hoe begin je eraan?	9
Enkele voorwaarden om een konijn een zo'n gelukkig mogelijk leven te geven:	9
Hoe een konijn optillen	11
Geslachtsbepaling	11
Huisvestiging	12
Bescherming tegen roofdieren	14
Opgepast met hitte	15
Hoe kan je dit voorkomen	15
Niet doen	16
Herkennen van hitteslag bij je konijn	16
Eerste hulp bij hitteslag, wat kan jij meteen doen!	17
Verrijking van het hok	17
Huisvestiging: binnen	18
Konijn zindelijk maken	19
Konijn is gekoppeld in de opvang: wat kan je nu verwachten?	21
Castratie bij ram en voedster (bij ons zijn de rammen standaard gecastreerd)	23
Tips voor bij een operatie	24
Voeding	26
Verse voeding is de hoofdvoeding	26
Wilde planten	28
Het voeren van wilde planten	29
Groenten	29
Het voeren van groenten	30
Goede groenten:	31
Slechte groenten	31

Tussendoortjes	32
Hooi.....	32
Hooi als aanvullend voer of hoofdvoer?	32
Takken	34
Gedroogde kruiden	34
Water	35
Brokken	35
Gebrek aan foerageergedrag.....	35
Blaas- en nierproblemen	36
Darmproblemen	37
Gebitsproblemen	37
Conclusie	37
Juiste konijnenbrok.....	38
Geschiedenis van de konijnenbrok	38
Geëxtrudeerde of geperste brokken	39
Konijnenbrokken zonder granen	40
Omschakeling van droogdieet (brokken) naar versdieet (groenvoer)	40
Darmproblemen tijdens de omschakeling	41
Conclusie	42
Hoe een konijntuin aanleggen?	42
Gezond konijn.....	43
Soorten keutels.....	43
Ronde keutels	45
Kleine trosjes van zwarte keutels	45
Keutelketting	46
Dunne zachte ontlasting.....	47
Droge keutels.....	47
Diarree.....	48
Parasieten.....	49
Coccidiose.....	49
E. Cuniculi	51

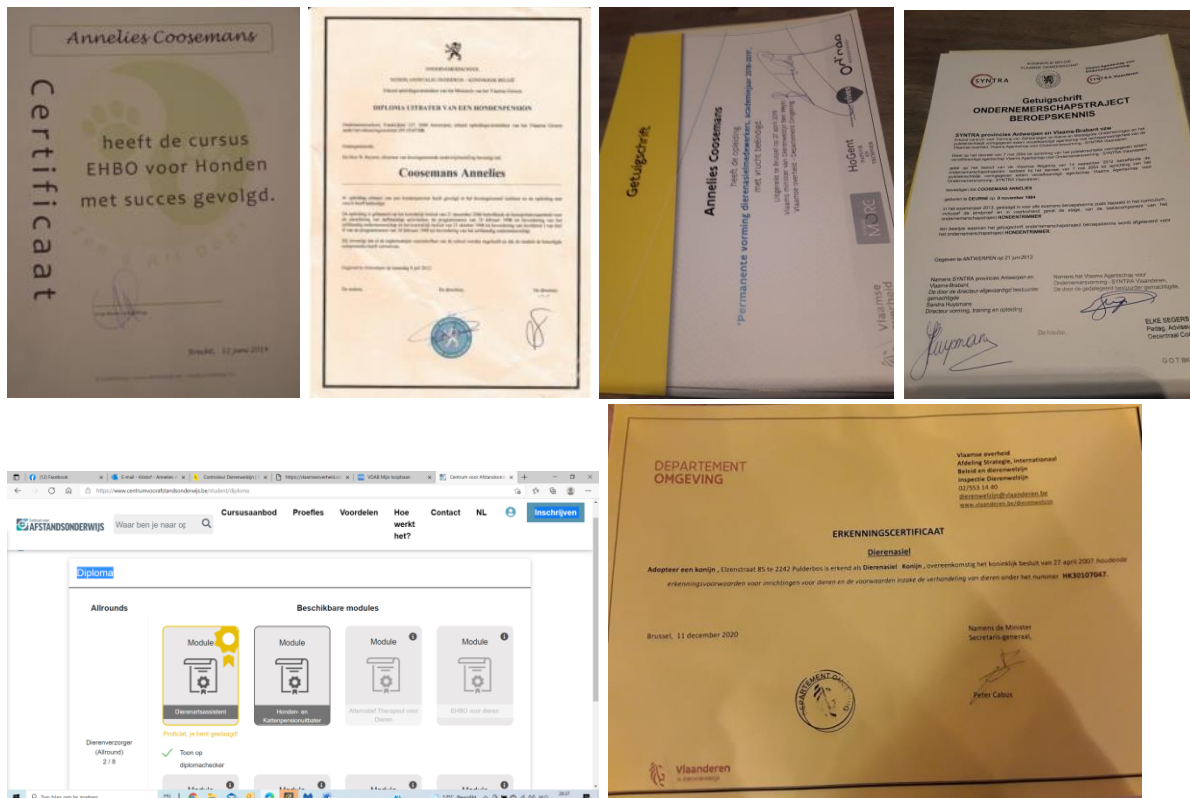

Pasteurella bij konijnen.....	52
Stille darm	53
Konijnenziekte: Trommelzucht / Gasbuik	53
Infectieziekten	56
Myxomatose.....	56
RHD	57
RHD 2.....	58
Goede enting is belangrijk.....	58
Koppelvakantie.....	59
Konijn trimmen.....	59
Konijn gaat op vakantie, goede voorbereiding is belangrijk	60
Afscheid.....	63

Inleiding: Wie zijn wij

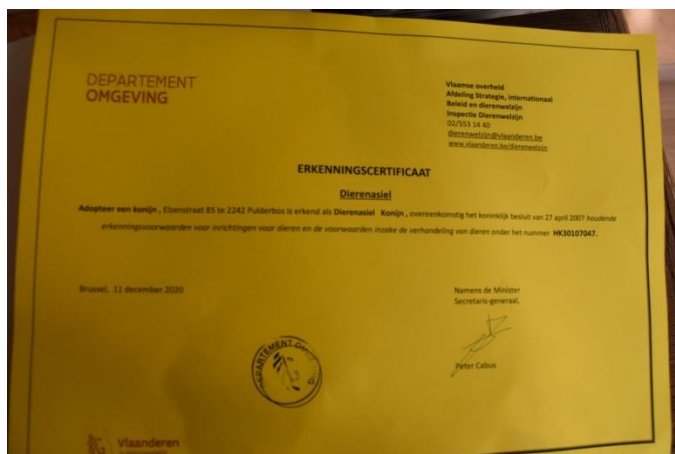
Welkom beste lezer. Mag ik mezelf voorstellen. Mijn naam is Annelies Coosemans en ik heb dit document opgesteld omdat ik merk dat er nog veel onwetendheid heerst over konijnen. Met dit document wil ik meer informatie en inzicht meegeven over het houden van konijnen. Ik ben al jarenlang gepassioneerd bezig met konijnen, honden, katten, pluimvee, etc. Kortom alles wat met dieren te maken heeft interesseert mij. Daarom ben ik mij, na mijn bachelor in financiën en verzekeringen, in verschillende opleidingen gaan verdiepen zoals: dierentrimmer, EHBO voor dieren, dierenhoteluitbater, opleiding tot asielmedewerker en dierenartsassistent.

Uiteindelijk heb ik van mijn passie mijn beroep kunnen maken en ben ik in 2013 een mobiel kapsalon opgestart, genaamd de Poezenwoef. Dit is een volledig ingerichte camionette waarmee wij aan huis komen. Mijn man verzorgt in de camionette de grotere honden en katten. Ik verzorg de kleinere hondjes, katten en konijnen. Meer info kan je terugvinden op www.poezenwoef.be Uit deze passie voor dieren is ook de konijnenopvang ontstaan. Ik ving eerst, als gastgezin voor Jodipro, konijntjes op. Dit was in 2015 en toen heb ik ook de facebookpagina: Adopteer een konijn opgestart. Doordat er zoveel vraag was om konijnen te herplaatsen, werd de opvang groter en zijn we een samenwerking aangegaan met het Vrolijke konijnenhol. De opvang bleef

groeien en Sien is er als opvanggezin bijgekomen om het team te versterken (onze opvang te Malle). Sien had in 2017 een konijntje genaamd Bonny bij mij komen adopteren en zo zijn wij met elkaar in contact geraakt. Sien deelt dezelfde passie ivm konijnen en honden waardoor we meteen een klik hadden. Sien heeft zoals mij ook Border Collies waarmee ze ook in de sport actief is. Ook is ze gepassioneerd door fotografie en na het beëindigen van haar studies fotografie, aan Syntra te Antwerpen heeft ze deze passie voor de dieren en de fotografie gebundeld in Pawesome Petpictures. Meer info: www.pawesomepetpictures.be. Wil je dus graag een mooie fotoshoot van je lievelingsdier, dan kan je bij haar terecht. Sien is ook de communicatieverantwoordelijke van Adopteer een konijn en doet dit op vrijwillige basis naast haar fulltime job. Omdat de konijnenopvang bleef groeien hebben we uiteindelijk besloten om onze eigen erkende opvang te starten: Adopteer een konijn.

Vanuit de opvang kwam er ook regelmatig de vraag of mensen ook hun konijn bij ons op logement konden brengen waardoor het idee van konijnen- en kattenhotel is ontstaan. Voor de konijnen hebben wij ruime verblijven voorzien (minimum 4 m² per koppel konijnen). Wij hebben zowel buitenverblijven als verblijven in onze verwarmde garage. Elk verblijf is voorzien met een schuilhok, speelgoed, dagelijks vers water en

vers kruidenhooi.

Om het maag- en darmstelsel van het konijn goed te ondersteunen geven wij vers kruidenhooi, dat eerste snede en natuurlijk (op het veld) gedroogd, is. Dit hooi bevat verschillende soorten grassen, onkruiden, kruiden, bladeren en bloemen. Konijnen krijgen bij ons ook dagdagelijks verse groenten en 20 gram per kg korrels van Science Selectieve. In dit document gaat u ook lezen dat het belangrijk is dat een konijn goede voedingsgewoonten heeft en daarom raden wij ook aan om te zorgen dat het konijn al gewoon is om dagdagelijks hooi en verse groentjes te eten. Ook voor koppelvakantie kan u bij ons terecht. Meer info: www.poezenwoef.be

Ben je op zoek naar een leuke site waar je allerlei lekkernijen voor je konijn kan bestellen alsook het vers kruidenhooi: [Verantwoordelijke en gezonde producten voor uw konijn en knaagdier! - Happy Rabbits and Friends.](http://www.happyrabbitsandfriends.be)

Waarom adopteren en niet bij een dierenwinkel kopen

Al tijdens de opvang van onze adoptiekonijnen proberen wij er zoveel mogelijk voor te zorgen dat de konijnen zich goed voelen. Omdat konijnen sociale dieren zijn proberen wij konijnen ook zoveel mogelijk bij elkaar te zetten. Indien de ram nog

gecastreerd moeten worden, wordt hij apart geplaatst. Wij bieden onze koppeltjes minimum 200 mm x 200 mm ruimte. Bij dierenwinkels of malafide kwekers zitten konijnen alleen in hokken van 80 x 100 mm die op elkaar gestapeld zijn. Wij zorgen dat al onze konijnen een check-up krijgen en dat ze worden gevaccineerd met de Myxo-plus. Dit geeft een bescherming van een volledig jaar, tegen Myxomatose, RHD1 en RHD2. Bij dierenwinkels gebruiken ze goedkopere vaccins zoals: cunipravic, eravac en Rika-vacc. Deze vaccins bieden niet voldoende bescherming en werken maar max. 6 maanden. Bij ons worden ook alle rammen standaard gecastreerd en ook zorgen wij voor een goede koppeling.

Heeft u een konijntje of konijntjes, op onze facebookpagina, gezien die je wel een nieuwe thuis wil geven, kan je ons een bericht in pb sturen. Omdat wij het belangrijk vinden dat konijnen goed gehuisvest worden vragen wij een minimum ruimte van 4m² te voorzien voor een koppel konijnen. Voor een koppel grote konijnen vragen wij 6 m². Daarom vragen wij ook altijd om een foto van het verblijf door te sturen. Heb je interesse in een koppel konijnen die bij ons al gekoppeld zijn, is het grootste werk al gedaan. Anders is het handig om ook door te geven welk geslacht je eigen konijn heeft en de leeftijd van je konijn. Dan kunnen we je ook al tips geven welke konijnen het beste zouden matchen. Wij raden altijd aan om een match te maken tussen voedster en ex-ram. Eénmaal gekozen en goedgekeurd kunnen we een afspraak maken voor de koppeling. Doordat Sien en ik al jaren ervaring hebben met het koppelen van konijnen zien wij vrij vlog of konijnen al dan niet kunnen matchen. Onder het deeltje: koppeling, kan je verder lezen hoe een koppeling thuis nog kan verlopen.

Voordelen adoptie:

- Rammen worden gecastreerd
- Konijnen krijgen een sterke vaccinatie die minimum 1 jaar bescherming biedt ipv 6 maanden
- Wij zorgen voor een goede koppeling
- Konijnen krijgen ook in de opvang de ruimte om konijn te kunnen zijn
- Konijnen worden niet apart gehuisvest
- Wij stellen eisen ivm de omgeving waar onze konijnen worden geplaatst
- Wij kunnen ook de juiste info meegeven ivm verzorging van konijnen
- Bij ons krijgen de konijnen altijd vers hooi, de juiste korrel en verse groentjes. Bij kwekers en dierenwinkel zijn de konijnen hun maag- en darmstelsel al belast met de foute voeding waardoor ze ook makkelijker ziek kunnen worden.

Meer informatie over onze adoptiekonijntjes kan je terugvinden op onze facebookpagina: Adopteer een konijn. [\(1\) Adopteer een konijn | Facebook](#)

Daar zowel Sien als ik (Annelies) de konijnenopvang, naast onze vaste job, draaiende houden, vragen wij, om ons enkel via de facebookpagina: Adopteer een konijn te contacteren, ivm vragen over adopties, niet telefonisch. Wij vragen ook om u aan het tijdstip voor afspraak te houden, daar wij al dit werk ook proberen te combineren met ons privéleven.

Wij bestaan uit 2 vestigingen die gelegen zijn in Zandhoven en Westmalle. De vestiging in Oud-Turnhout is "Opvang Knaagje" opgestart waar je ook met knaagdieren terecht kan. Meer info: <https://www.opvangknaagje.be/> Naast de konijnenopvang kunnen mensen ook bij ons terecht voor koppelvakanties, logement en trimmen van konijnen. Ook verkopen wij handgemaakte grafkistjes voor konijnen.

Heeft u een vraag ivm het gedrag van uw konijn, dan kunt u dit mailen naar: Info.adopteereenkonijn@gmail.com. Voor vragen die niet gerelateerd zijn aan adopties, vragen wij een vrije bijdrage voor de konijnenopvang. Dit omdat we deze communicatie toch ook naast onze uren proberen te verzorgen. Wij bestaan maar uit een klein team van 2 vrijwilligers die draaien op giften dus alle hulp is welkom. Doneren kan op onze rekening: BE88 3630 6742 4841. Dan kunnen wij dit geld spenderen aan voeding, verzorging en dierenartskosten.

Een nieuw konijn, hoe begin je eraan?

Konijnen zijn de meest misbegrepen dieren. Vele mensen denken bij een konijn aan een knuffeldier, leuk voor de kinderen, maar dit is een misvatting. Een konijn is een prooidier waardoor het niet graag opgepakt wordt. Konijnen hebben eigen karaktertjes die ook wat opvoeding nodig hebben. Konijnen zijn sociale dieren en daarom plaatsen wij nooit een konijn alleen. Ook worden heel veel konijnen te klein gehuisvest. Daarom vragen wij voor een koppel konijnen een minimum verblijf van 4m². Op onze facebookpagina: adopteer een konijn kan je onder foto-albums voorbeelden vinden van verschillende verblijven. Konijnen hebben ook een fragiel maag-darmstelsel. Daarom is van belang over de nodige informatie te beschikken ivm hun eetgewoonten. Hierover kan je verder de nodige uitleg lezen.

Enkele voorwaarden om een konijn een zo'n gelukkig mogelijk leven te geven:

1. Rust! Zorg voor een veilig, rustig verblijf en laat het nieuwe konijntje de eerste week met rust, op de normale voermomenten en controles na. Laat het konijntje wennen aan de nieuwe omgeving, het nieuwe ritme. Dan pas de volgende stap. Vergeet ook niet dat konijnen schemerdieren zijn, die overdag vooral rusten.
2. Tam maken doe je niet door jouw aanwezigheid op te dringen. Dan veroorzaak je alleen maar angst. En vanuit angst veroorzaak je zelf dat ze agressief worden. Een konijn wordt niet tam in enkele uren of dagen. Het is afhankelijk van het karakter hoe snel het gaat. Veel konijnen worden nooit echt heel tam. Zorg dat je verwachtingen daarin realistisch zijn. Verderop in dit artikel staat uitgelegd hoe je het tam maken van een konijn dan wel aan kan pakken. Zorg eerst dat het diertje zich veilig voelt, voor je met het tam maken begint.
3. Vergeet de jaarlijkse dierenartscheck niet! Eénmaal dat een konijn bij ons in de opvang terecht komt, laten wij altijd een dierenartscheck uitvoeren. De tanden worden gecheckt en ze krijgen hun vaccinaties tegen Myxomatose, RHD1 en RHD2. Dit dient jaarlijks herhaald te worden. Ook handig is om dan wat keutels mee te nemen naar je dierenarts zodat hij deze keutels op parasieten kan nakijken. Ook is het belangrijk om naar de tanden te laten kijken. Indien de haken op de tanden te groot worden kan een konijn stoppen met eten. Een konijn dat 24 uur niet eet loopt grote kans op het stilvallen van het maag-darmstelsel waarop de dood volgt. Het is ook belangrijk om naar een konijnkundige dierenarts te gaan. Aangezien er aan konijnen niet veel aandacht wordt besteed tijdens de opleiding van dierenarts, is het belangrijk een konijnkundige dierenarts te zoeken. Zij hebben nog bijkomende opleidingen ivm

konijnen gevolgd. Op volgende link kan je er eentje in je buurt zoeken:
<https://www.knagers.net/kkda.htm>.

4. Niet vooraf inlezen in de problemen die er kunnen zijn als je konijnen gaat houden! Helaas hebben konijnen een foutief imago. Het zijn geen saaie, rustige knuffeldieren. Ze hebben sterk natuurlijk gedrag, en flink eigenwijze karakters. Dat vind de één juist prachtig aan konijnen, de ander weet niet wat hem overkomt. Denk aan problemen als:

- Konijnen knagen, aan alles. Ook op plekken waar je dat niet wil.
- Konijnen markeren territorium met urine en keutels.
- Zowel voedsters als rammen kunnen sproeien.
- Konijnen hebben een puberteit, waarin ze alles behalve makkelijk zijn.
- Konijnen worden agressief en ontwikkelen obsessief gedrag zoals tralieknagen als ze ongelukkig zijn.
- Konijnen zijn alles behalve knuffeldieren, en ontwikkelen vaak juist agressie als je ze wel forceert te knuffelen.
- Koppelen van konijnen is moeilijk! Jonge konijntjes gaan makkelijk samen, maar koppelen is niet makkelijk en als ze opgroeien, in de puberteit komen, is er grote kans dat er ruzie ontstaat omdat de karakters ontwikkelen en er geen klik is met elkaar. Ook bij nestgenootjes. Ook bij twee konijnen van hetzelfde geslacht. Ook bij willekeurig samen gezette konijnen, zelfs als het een gecastreerde ram en voedster is. Daarom zorgen wij in de opvang voor de koppeling van konijnen. Heb je toch meerdere konijnen die niet overeenkomen kan je ook bij ons op koppelvakantie komen. Meer info: www.poezenwoef.be.

- Heb je hooikoorts? Dan kun je allergie krijgen van de bodembedekking en het belangrijkste voedsel (hooi) van konijnen! Zelfs als ze buiten wonen, je moet immers dagelijks hooi voeren, en wekelijks verschonen!

- Er zijn geen allergeen-vrije konijnen, als je allergisch bent voor de haren of huidschilfers, begin er dan niet aan. Het stof in het hooi kan ook allergieën oproepen.

5. Financieel kost een konijn aan voeding en hooi ongeveer 1 euro per dag. Dan moet je nog een budget voorzien van 1 euro/dag voor verse groentjes. De jaarlijkse check-up bij de dierenarts kost ongeveer een 50 euro en dan moet je ook nog de aanschaf voor een degelijk verblijf voorzien (250 euro). Een konijn houden kost dus jaarlijks gemiddeld 780 euro. Omdat konijnen sociale dieren zijn is het aangeraden ze per 2 te houden dus moet je deze prijs x 2 doen. Hou ook nog een budget van 500 euro opzij voor moest er een zware operatie volgen. Bv. te hard gestampt en de poot moet worden geamputeerd. Dus moet je wel rekening houden met een budget,

voor het eerste jaar van $(780 \times 2) + 250$ (verblijf) + 500 (voor een eventuele operatie) is 2310 euro en voor de volgende jaren toch een budget van 2060 euro.

6. Hoe oud wordt een konijn? Vele mensen denken dat een konijn maar een paar jaar meegaat. Echter als je konijnen goed verzorgd bereiken ze gemiddeld wel een leeftijd van 10 jaar. Het oudste konijn is zelfs 18 jaar geworden! Hou hier dus ook rekening mee, als je konijnen in huis haalt.

Verder in dit document geef ik wat extra informatie en tips mee voor de omgang met het konijn en de huisvestiging. Heb je, na dit document, te hebben gelezen, nog vragen, mag je die uiteraard ook stellen via onze facebookpagina: adopteer een konijn.

Hoe een konijn optillen

Je kan een konijn op 2 manieren hanteren. Belangrijk is dat je bij beide manieren, het konijn langs de zijkant nadert, zodat je het konijn niet bang maakt. Je ondersteunt het konijn dan vanonder en tussen de voorpoten. Manier 2: Je kan het ook bij het nekvel nemen en onderaan ondersteunen.

Geslachtsbepaling

Rammelaar is het mannetjeskonijn. Bij de rammelaar zie je duidelijk een rondje dat gesloten is. Bij voedsters, de vrouwtjes is meer een u-vorm te zien. Bij ons worden de rammen standaard gecastreerd.

Huisvestiging

De kooi mag nooit in de tocht geplaatst worden en ook niet in de volle zon of langs een verwarming. Konijnen kunnen zeer slecht tegen temperatuurschommelingen. Het best gedijen ze bij een temperatuur van ongeveer 20 graden, maar temperaturen van 5 tot 28 graden kunnen ze ook nog goed verdragen. Ze zijn erg vatbaar voor kou en tocht, maar ook warmte kunnen ze niet goed verdragen. Zet dus je hok niet met de voorkant naar het zuiden. Als er heel de dag felle zon op het hok staat, lopen de temperaturen in het hok al snel veel te hoog op. Als bodembedekker kunt u het best kiezen voor geperste houtblokjes en stro. Zaagsel is af te raden vanwege het hoge stofgehalte wat een aanslag kan zijn op de longen van het konijn. Hooi heeft het voordeel dat het, naast absorberend, ook voedsel is voor het konijn. Zorg zeker in de winter voor een grotere hoeveelheid stro in het hok, zodat je konijn geen last heeft van de vorst. Zorg dat het binnenhok niet te groot is en tochtvrij en droog is. Zorg ook voor een buitenren, waarin het konijn kan graven en rondlopen. Gebruik geen kippengaas, dat kunnen konijnen doorbijten. Konijnendraad (bv. bij Gamma te vinden) is zeer goed. De minimum afmeting van een buitenhok met ren zou voor 2 konijnen toch een 4 m² moeten zijn. Konijnen hun natuurlijk gedrag is konijnenholen graven en het kan zijn dat ze dat hol liever verkiezen dan hun binnenhok. Om te zorgen dat de konijnen zich niet uit de ren graven kan je de ren best voorzien van gaas op de onderkant en hierop een laag zand van ongeveer 30 cm leggen. Je kan ook ervoor kiezen om de zijanten te voorzien van stenen platen die je een halve meter ingraaft. Zorg ook dat er geen roofdieren in het hok van het konijn kunnen. Sluit dus de ren langs boven ook af. Werk je met een verplaatsbare ren, let dan op in de herfst, wanneer het gras nat en grof wordt. Het is dan beter om de ren op een verharde ondergrond te zetten. Nat en grof gras kan de werking van het spijsverteringsstelsel ondermijnen. Let ook op met gras te geven die je elders plukt. Dit kan besmet geraakt zijn door wilde konijnen.

Bescherming tegen roofdieren

Steenmarters, maar ook loslopende honden of katten, durven dieren uit je tuin te roven. Bescherm je konijnen door ze in een goed afgesloten ren of hok te plaatsen.

- Gebruik stevig (marter)gaas van minstens 1,5 mm dik. Zo vermijd je dat de steenmarter er doorheen bijt.
- Neem een maximale maasgrootte van 4x4cm. Zo kan de steenmarter er niet doorheen glippen. Wil je ook kleine marterachtigen buitenhouden, neem dan een kleinere maasopening van 1,5x1,5cm.
- Marters zijn goede klimmers en springers. Zorg daarom dat ook de bovenkant gesloten is met martergaas (zoals een volière).
- Zorg dat er geen roofdieren onder de afsluiting door kunnen. Marters graven zelden, maar een lichte verplaatsbare konijnenren, zouden ze wel eens kunnen optillen. Zorg dus dat de onderkant ook afgesloten is met een gaas of dat de omheining stevig vast zit onder de grond.
- Plaats je geen martergaas als bodem, dan kan je best enkele tegels of platen van 40 cm breed rondom de omheining leggen of de draad 50 cm diep ingraven. Zo kan een vos er niet onderdoor graven. Als je enkel een draad ingraaft, denk er dan aan een stenen drempel aan de toegangsdeur van het hok te leggen en de deur goed te laten aansluiten.

Opgepast met hitte

Als een konijn last heeft van de warmte ga je dit merken doordat het konijn stil gaat zitten en minder gaat eten. Merk je dit, breng je konijn dan naar een koelere plaats.

Hoe kan je dit voorkomen

- Zorg dat het konijn uit het hok kan, zodat het in de schaduw kan gaan liggen, in het gras of op stenen. Stenen kun je ook nat maken. Doordat ze verdampen geeft dit veel koelte.
- Zorg dat het hok niet in de zon staat. Wanneer de omgevingstemperatuur hoger is dan 27 graden, haalt een parasol boven het hok weinig uit. De temperatuur in het hok blijft te hoog voor een konijn want dat kan dan makkelijk tot 40 à 50 graden oplopen.
- Je kunt het hok ook koelen door flessen bevroren water (eventueel in een handdoek gerold) in het hok te leggen. Gebruik enkel flessen van plastic. Een glazen fles kan barsten door de druk. Vul de plastic fles voor $\frac{3}{4}$ met water en leg die in de diepvries. Als je de fles in het hok legt, zorg dan dat de handdoek over de dop gaat, anders kan het konijn deze dop eraf knagen.
- Je kan ook een icepod kopen. Die is een platte schijf die eerst 4 uur in de diepvries moet en daarna urenlang koud blijft. Sommige konijnen gaan erop of tegenaan liggen. Het is handig om er 2 van te hebben zodat je altijd een koel exemplaar voor handen hebt.
- Hang een nat laken over het hok, het verdampingsproces zal het hok afkoelen (niet voor de opening hangen)
- Een wit zeil over het hok weerkaatst de warmte en geeft daardoor koelte.

Niet doen

- Gebruik geen koelelementen omdat hier koelvloeistof inzigt wat vrij kan komen als het konijn het element kapot knaagt.
- Leg nooit een donkere doek over het hok, dit absorbeert de warmte en verhoogt de temperatuur juist.

Herkennen van hittedslag bij je konijn

Niet de zon maar de omgevingstemperatuur is de boosdoener waardoor konijnen kunnen overlijden. Doordat de omgeving dezelfde temperatuur heeft als het konijn kan het zijn warmte niet kwijt. Een konijn kan niet zweten en heeft als enige wapen tegen deze hitte het wapperen met de oren.

Hieronder staan de signalen uitgelegd die jij als konijneneigenaar kan waarnemen zonder je konijn op te tillen en onderste boven en binnenste buiten te keren. Daaronder een lijstje met wat je meteen kunt doen op het moment dat jouw konijn een hittedslag krijgt.

Fase 1:

- Konijn gaat languit liggen met de geheven kop.
- Oren spreiden zich en bewegen licht heen en weer
- Loeihete oren
- Neusgaten gaan open staan
- Oppervlakkige snelle ademhaling
- Niezen
- Kopschudden
- Onrustig heen en weer lopen

Fase 2:

- Konijn gaat hoog op zijn poten zitten met kop naar achteren
- Bek open en kwijlen
- Het hapt naar adem
- Neus loopt ook soms leeg
- Ogen wijd open
- Konijn kan achterovervallen tijdens het ademen.

Fase 3:

- Konijn komt in shock, schud hevig heen en weer met zijn lijf tijdens het ademen en slaakt af en toe een gilletje, is apathisch.

Fase 4:

- Dood

Op deze link zie je een filmpje waarop de signalen te zien zijn:

<https://youtu.be/omt608YILl4>

Eerste hulp bij hittedslag, wat kan jij meteen doen!

Leg je konijn direct binnen op tegels, bijvoorbeeld de badkamervloer. Leg koelelementen in de buurt van het konijn. Dep de oren met lauw water (maak het konijn niet nat) en dek de oren niet af. Kijk of het wat water uit een spuitje wil drinken, dwing niet, druppel het in het bekje. Voorkom te snelle afkoeling, de bloedvaten knijpen hierdoor samen (risico op hartstilstand).

Geef je konijn rust! Het heeft geen zin met een oververhit konijn de auto in te stappen. De stress kan het konijn fataal worden. Laat hem eerst bijkomen. Dit kan echt wel 2 uur duren.

Als het konijn aan het bijkomen is kan je de konijndeskundige dierenarts bellen om te vragen wat jij nog meer kan doen of om te overleggen wat de volgende actie is.

Verrijking van het hok

- Geef je konijn regelmatig voer in een puzzel. Dit soort puzzels houden je konijnen mentaal actief en omdat je puzzelen samen doet onderhoud en versterk je zo ook de band tussen jou en je konijn. Bovendien is het natuurlijk gewoon heel erg leuk om te doen. Je kan zo'n denkpuzzel vinden op bv.: http://www.zooplus.nl/shop/honden/spel_sport/intelligentiespeelgoed/puzzels/347940
- Zorg voor ondergrondse gangen door bv. buizen in te graven.
- Konijnen spelen graag in een zandbak.
- Gebruik een mand waarin je gras zaait. Vinden ze heerlijk.
- Verschillende verstoppplaatsen zijn belangrijk voor een konijn. Zorg dat er een ingang en uitgang is. Dan heeft het konijn het gevoel dat het altijd kan vluchten.
- Konijnen zitten ook graag hoog. Installeer een plateau waarop ze overzicht hebben over de omgeving.
- Geef ze voldoende knaagmateriaal
- Konijnen zijn sociale dieren en worden best per 2 of in groep geplaatst. Let wel op dat men niet zomaar konijnen bij elkaar kan zetten. Het best is een voedster bij een gecasteerde rammelaar te plaatsen. Niet gecasteerde

rammelaars zullen vechten tot de dood aan toe. Konijnen zijn territoriaal, dus het koppelen van de konijnen dient op neutraal terrein te gebeuren. In het begin zal het dominante konijntje laten zien dat hij/zij de baas is. Indien het andere konijntje dit toelaat en ze rustig worden, kan je ze in hun hok plaatsen. Het kan nog een aantal dagen duren voordat ze compleet rustig worden, maar dan zijn het vriendjes voor het leven. Indien ze op neutraal terrein elkaar echt aanvallen, moet je ze direct uit elkaar halen, want konijnen kunnen elkaar hard verwonden.

Huisvestiging: binnen

Je kan er ook voor kiezen om je konijnen binnenshuis te houden. Je moet dan wel met verschillende dingen rekening houden zoals de vloerbedekking. Tapijten zijn niet interessant. Deze zijn moeilijk proper te maken en het konijn gaat hierop knagen. Een konijn schuift ook makkelijk weg op een vloer. Gebruik daarom bv. badmatten met antislip. Zorg er ook zeker voor dat alle kabels weggewerkt zijn met een kabelgoot of ingewikkeld zijn in aluminiumfolie. Konijnen voelen zich sterk aangetrokken tot kabels, waardoor ze deze makkelijk gaan kapot bijten. Check of er geen giftige planten in de omgeving staan, waar ze kunnen aan gaan knabbelen. Op volgende site vind je een lijst van al de giftige planten: <http://fijnkonijn.nl/voeding/giftige-planten/>. Zet ook andere dingen, zoals je laptop, kledij of schoenen op een plaats waar het konijn niet aan kan komen. Konijnen zijn

knagers waardoor ze dingen makkelijk kapot bijten. Zorg ook dat het konijn, een binnenhok heeft waar het zich kan terugtrekken en het zich veilig voelt. Zorg dat het op een tochtvrij plaats staat waar geen lawaai aanwezig is zoals bv. een tv. Een konijn is ook temperatuurgevoelig. Zorg dus ook dat je het hok niet vlak naast de verwarming zet, zodat er geen te grote temperatuurverschillen zijn. Als je konijn binnen leeft is het ook handig om het konijn zindelijk te maken.

Konijn zindelijk maken

Een konijn is makkelijk zindelijk te maken met behulp van een klein kattenbakje. Een volwassen konijn zal altijd een hoek uitkiezen van zijn hok om zijn behoefte te doen. Zet dan op deze plaats een klein kattenbakje. De kattenbak moet makkelijk toegankelijk zijn voor je konijn en de rand moet hoog genoeg zijn dat je konijn er niet over plast. Je moet zelf kijken wat het aangenaamste is voor je konijn. Het kan zijn dat een gewoon konijntoilet te klein is voor je konijn. Probeer dan eens een kattenbak voor kittens. Het konijn moet in zijn toilet kunnen ronddraaien. Voor vulling

kan je houten kattenbakkorrels of stro pellets gebruiken. Gebruik nooit kattenbakvulling want als het konijn dit opeet, kan het samenklonteren in de maag, waardoor het konijn kan sterven.

Tips voor het zindelijk maken:

1. Begin met een kleine omgeving voor je konijn. Gelijk door het hele huis mogen rennen kan lijden tot het gebruiken van meerdere hoeken, of gewoon de hele woonkamer als toilet.
2. Zet de kattenbak en korrels in het hok/de ren. Kijk waar je konijn naar het toilet gaat. Over het algemeen is het makkelijker de bak neer te zetten op de plek die je konijn kiest.
3. Mocht je konijn ergens anders plassen: veeg het plasje op met een stuk wc-papier of keukenrol en leg het in het toilet. Zo laat je het konijn zien waar de plasjes horen.
4. Als je al een zindelijk konijn hebt zal een eerder gebruikte kattenbak vaak duidelijk maken voor het nieuwe konijn waar hij/zij naar het toilet moet gaan.
5. Gebruik in het begin eventueel meerdere toiletten. Een konijn zal langzaamaan één of twee plekken het meest gaan gebruiken. De overige bakken kun je dan verwijderen.
6. De meeste konijnen houden van eten en naar de wc gaan op dezelfde plek. Ik heb gemerkt dat het hangen van de hooiruif boven de kattenbak voor mijn konijnen erg goed werkt.
7. Zodra je konijn zindelijk is kun je langzaam de grootte van zijn speelruimte vergroten. Je konijn zal terug gaan naar zijn hok en toilet om daar zijn behoefte te doen.
8. Mocht je konijn door het hele huis mogen lopen, kan het zijn dat hij een tweede plek gaat gebruiken als toilet. Mijn advies is: zet daar een toilet neer en verplaats deze langzaam naar een plek die voor jou ook goed uitkomt.
9. Verschoon het toilet regelmatig. Mijn konijnen gaan uit protest naast het toilet plassen als ze vinden dat deze verschoond moet worden.
10. Een ongecastreerd mannetjes konijn zal waarschijnlijk zijn territorium gaan afbakenen door te sproeien met urine. Dit komt door zijn hormonen en is tegen te gaan door je konijn te laten castreren.
11. Konijnen zullen in het begin hun territorium afbakenen met grotere droge konijnenkeutels. Deze oprapen en in het toilet gooien zal dit langzaam verminderen.

Tip: Konijnenplasjes en de vlekken die deze achter kunnen laten kun je heel gemakkelijk schoonmaken met schoonmaakazijn. Ik heb zelf een plantenspuit met 1/3 schoonmaakazijn en 2/3 water. Plasje weghalen met wat wc-papier.

Schoonmaakazijn opspuiten. Even een paar minuten wachten. Desnoods met een schuursponsje of oude tandenborstel opwrijven. Weghalen met wc-papier.

Konijn is gekoppeld in de opvang: wat kan je nu verwachten?

Konijnen zijn sociale dieren en daarom is het belangrijk om een konijn, een vriendje te geven. Als konijnen met 2 zijn ervaren ze ook minder stress. Ex-ram x voedster is de ideale combinatie. Je brengt je eigen konijn mee naar de opvang en daar word je konijn samengezet met een adoptiekonijntje. Binnen de 5 minuten ziet een ervaren iemand of de koppeling kan lukken. Ofwel beginnen de konijnen meteen te vechten ofwel tasten ze elkaar een beetje af. Het is vooral belangrijk dat de koppeling op neutraal terrein gebeurt. Nadat de deskundige heeft gezien dat het een match kan worden, worden de konijnen samen in een transportbox vervoert. Door de stress van de autorit zullen de konijnen steun zoeken bij elkaar. Eénmaal thuis is het beste de konijnen tesamen in hun nieuwe verblijf te plaatsen. Zolang ze niet rollebollend met verwondingen vechten is het beste van ze niet uit elkaar te halen, anders is de koppeling voor niets geweest. Hieronder wordt meer in detail getreden:

Het uitgangspunt voor het bij elkaar zetten van konijnen is uiteindelijk dat de dieren gezelschap hebben aan elkaar en elkaar aanzetten tot activiteit. Een goed aan elkaar gewend stelletje ligt de hele dag tegen elkaar aan, wast en likt elkaar (voornamelijk de kop en oren). Pas dan is het verschil goed te zien met een enkel konijn. Voordat het echter zover is wordt er vaak een hoop strijd gestreden. Het kan voor de mens een teleurstelling zijn omdat het de eerste tijd eruit kan zijn alsof de konijnen het helemaal niet leuk vinden. Het kan er nogal heftig aan toegaan waarbij het zaak is de konijnen niet uit elkaar te halen. Zolang ze niet rollebollend met verwondingen vechten. Het proces verstoren heeft geen enkele zin, alleen als 1 van de 2 erg vermoeid raakt of soms in het nauw zit. Dan kunt u 1 van de konijnen even stevig bij het nekvel vastnemen zodat het verschiet. Het geeft even adempauze. In een onbekend terrein zullen de problemen het minst zijn. In bekend terrein van de voedster zal deze haar territorium behoorlijk verdedigen. De rammelaar is daarentegen in zijn territorium veel gastvrijer. De rammelaar heeft maar 1 doel. Hij wil paren met de voedster. De voedster is hier meestal niet van gediend en zal de rammelaar proberen te ontwijken. Ook gebeurt het nogal eens dat de voedster boven op de rammelaar wil en men onterecht gaat twifelen aan het geslacht van de dieren. Het heeft te maken met wie de baas is en wie minder baas. Wie mag rijden is de dominante. Het paargedrag zal de eerste dagen nogal heftig aanwezig zijn maar zal uiteindelijk steeds meer afnemen. Het ene stelletje blijft het met vlagen doen, bij het andere stelletje zal het gedrag nog zelfden te zien zijn. Soms kan er zo'n paniek uitbreken dat, als het na een tijdje niet verminderd, het verstandiger is om beide konijnen apart, naast elkaar, te huisvesten en daarna een nieuwe koppeling te doen met andere konijnen. Tijdens het achter elkaar aanjagen is vaak al wel te zien dat de dieren nieuwsgierig naar elkaar zijn en zodra de voedster de rammelaar zijn gang laat gaan (de hormonen gieren ondanks de castratie vaak nog zo door het lijf dat hij zelfs boven op haar kop gaat zitten) is de grootste strijd meestal gestreden. De eerste dagen tot weken begint er een enorm machts spelletje. Dan mag het ene konijn in het hok, dan mag het andere weer niet in het hok. Hetzelfde geldt voor het eten. Geef hen 2 bakjes, voor het eten en 2 bakjes voor het drinken. Uiteindelijk lost dit wel vanzelf op. Vele voedsters krijgen nestelgedrag. Ze plukken hun haren uit hun buik en borst en maken er een compleet nest van. Van zwangerschap is dan echter geen sprake. Blijkbaar werken ook hier de hormonen, door de aanwezigheid van de ex-rammelaar. Als het nestelgedrag een aantal dagen aanhoudt, kan zonder problemen het nest tijdens het schoonmaken van het hok verwijderd worden. Uiteindelijk is er elke dag verandering in het gedrag van de konijnen te zien en zullen ze elkaar steeds meer gaan opzoeken. Ze gaan tegen elkaar aanliggen en gaan elkaar wassen. Als dat gebeurt hebben ze elkaar gevonden. Soms is het liefde op

het eerste gezicht en liggen de dieren al na een paar uur bij elkaar, soms heeft het meer tijd nodig. Meestal duurt de gewenning ongeveer 2 weken. In uitzonderlijke gevallen kan het langer duren, zeker als dieren in fasen aan elkaar voorgesteld worden. Als bij een stelletje 1 van de 2 overlijdt, kan de overgeblevene in een behoorlijke dip geraken. Let dan goed op of het dier blijft eten en ga zo vlug mogelijk op zoek naar een nieuwe partner.

Castratie bij ram en voedster (bij ons zijn de rammen standaard gecastreerd)

Castratie houdt in dat bij de rammelaar de zaadballen en stukje zaadleider worden verwijderd. Bij de voedster wordt de baarmoeder en eierstokken verwijderd. Voordelen van een castratie is dat de hormoonwinkel wordt omgegooid waardoor het konijn rustiger wordt. Het konijn zal minder gaan rijden en de kans op sproeien wordt ook kleiner. Ze zijn dan ook makkelijker zindelijker te maken en worden ook liever. Bij een rammelaar kan de castratie vanaf 12 weken, bij een voedster vanaf 8 maand. Het beste is om de castratie voor het jaar uit te voeren. Dan zijn er meestal nog geen problemen ivm baarmoederontsteking opgedoken en zijn ze fitter waardoor ze makkelijker genezen.

Nog een voordeel is het voorkomen van baarmoederkanker. Konijnen die baarmoederkanker hebben, hebben (bloederige) uitvloeiing uit de geslachtsopening, pijn en uiteindelijk zullen ze er aan overlijden als er niet op tijd kan worden ingegrepen. Naast baarmoederkanker komen er ook melkkliertumoren voor die uit

kunnen zaaien naar de langen. Dit kan ook voorkomen worden door een voedster op jonge leeftijd te castreren. Hiervoor raden we een leeftijd van 9 maanden aan.

Een nadeel van het laten castreren van een voedster is het feit dat het een behoorlijk zware buikoperatie is en je echt een aantal dagen vrij moet nemen om voor je konijn te zorgen. Het karakter kan heel positief veranderen, maar helaas komt het in een aantal gevallen ook voor dat het juist negatief veranderd. Tot slot is vaak ook het prijskaartje een nadeel. Of je je voedster wel of niet wil laten castreren is een keuze die je zelf moet maken. Er zijn voor- en nadelen aan het wel laten castreren, maar ook aan het niet laten castreren.

Tips voor bij een operatie

Laat je konijn niet vasten. Denk er aan dat een konijn nooit mag vasten voor een operatie! Een konijn kan niet braken (zoals een hond en kat wel kunnen)! Het is van het grootste belang dat je konijn voedsel in zijn darmen houdt, het stilliggen van de darmen is levensgevaarlijk voor een konijn. In plaats van te vasten kun je je konijn beter nog even wat lekkers toestoppen voor de operatie.

Laat bij een voedster ook de baarmoeder verwijderen! Bij honden en katten word bij castratie van een vrouwtje de baarmoeder vaak niet weggehaald, ze halen alleen de eierstokken weg. Deze verschrompelt namelijk, en zorgt zonder de eierstokken niet voor problemen. Veel dierenartsen passen dezelfde methode toe bij konijnen en laten de baarmoeder zitten als deze er gezond uit ziet.... maar bij konijnen werkt het net even anders! Ook als de eierstokken wel zijn weggehaald, kan de baarmoeder op latere leeftijd nog voor problemen zorgen! Laat je je voedster castreren, benadruk dan altijd even bij de dierenarts dat ze ook de baarmoeder weg halen, en niet alleen de eierstokken! Een goede konijnkundige dierenarts zal als het goed is standaard bij castratie van een voedster zowel de eierstokken als de baarmoeder er uit halen.

Narcose? Gebitscontrole! Gebitsproblemen komen bij heel veel konijnen voor. 1 op de 3 konijnenbaasjes heeft te maken met een konijn met gebitsproblemen. Moet jouw konijn onder narcose voor een castratie? Laat de dierenarts dan ook het gebit even goed nakijken! De achterste kiezen kunnen namelijk niet goed bekeken worden zonder verdoving.

De operatie. Hou er rekening mee dat het konijn een paar dagen binnen moet blijven. Plan de operatie voor buitenkonijnen dus best tussen midden mei en midden september. Mijdt dagen boven de 25 graden. Konijnen hebben al stress door de warmte en hoeven dan geen extra stress door een operatie. Deze warmte maakt het ook gevaarlijker voor Myasis.

Nazorg. Zorg dat je konijn dus een paar dagen binnen kan blijven. Zet hem in een onverwarmde kamer waar er voldoende daglicht binnenkomt. Het beste is om hem alleen te plaatsen. Je kan hem wel een knuffeldier geven, als surrogaatvriendje. Als je ze per 2 plaatst kan je niet goed zien of het konijn wel of niet eet. Plaats geen stro in het verblijf, want stro kan prikken in de wond. Leg liever oude kranten. Leg ook al de dingen weg, waarop hij kan gaan springen. Hierdoor kan de wond terug opengaan. Leg een warmwaterkruik neer of zorg dat hij onder een warme lamp kan gaan liggen. Konijn kunnen het na de operatie moeilijk hebben om hun temperatuur zelf te regelen. Leg ook een bakje met water zodat ze iets makkelijker kunnen drinken. Geef eten en voldoende hooi. Binnen de 24 uur moet het konijn terug eten of je moet het dwangvoederen. Na de eerste 24 uur moeten er keutels zichtbaar zijn. Als een konijn iets eet, duurt het 23,5 uur voordat het als keutel er terug uitkomt. Is dit niet het geval moet je de dierenarts terug contacteren. Hij zal adviseren om darmstimulerende middelen te geven en dwang te voederen. Rammelaars recuperen vlug van de castratie. Bij voedsters moet je ze goed in het oog houden en ze extra pijnstilling geven. Pijnstilling werkt maar 12 uur omdat een konijn een vlug metabolisme heeft. Het kan door pijn zijn dat ze terug stopt met eten, dan moet je extra pijnstilling toedienen.

Wat heb je dus nodig:

- Binnenverblijf (kan panelenren zijn of binnenhok).
- Zachte bodembedekking (handdoeken of katoenbedding)
- Kruik of snugglesafe
- Extra lekker voedsel (vers groenvoer, kruidenplantje, kruidenmuesli, gedroogde kruiden, fruit, lekkere hooisoorten)
- Spuitje zonder naald
- Dwangvoer (bijv. Supreme Science Recovery, critical care of Burgess Dual Care). Best geen babyvoeding omdat dat veel suikers bevat en dat kan juist weer een negatief effect hebben op de spijsvertering. Een papje maken van de gewone brokjes en dat gebruiken als dwangvoer kan ook.
- Pijnstillers (meevragen bij dierenarts)

Voeding

Konijnen zijn herbivoren (planteneters), maar zelfs nog beter: folivoren! Folivoren zijn dieren die zich voeden met bladeren (van planten, bomen, struiken enz.). Bijna de helft van het menu van het wilde konijn bestaat uit kruiden en planten, daarna pas uit (diverse) soorten grassen, takken, bladeren, groenten, enzovoorts. Tamme konijnen hebben dezelfde voedingsbehoeften als wilde konijnen. Hun lange darmstelsel is gericht om grote hoeveelheden vezelig voedsel te verteren. Voedsel voor konijnen bestaat uit 2 delen: Het ene deel gaat langzaam door het spijsverteringsstelsel zodat de voedingsstoffen kunnen worden opgenomen. Het andere deel bestaat uit grote hoeveelheden onverteerbare vezels ($> 0,5$ mm), die zorgen voor een snelle darmbeweging. Wanneer een konijn te weinig vezels eet, dan zal de darmwerking trager worden. Hierdoor kan het verteerbare voedsel niet goed verteerd worden. Het gevolg daarvan is dat er darmproblemen kunnen ontstaan. Voedsel met zoveel mogelijk vezels is dus het belangrijkste onderdeel van de dagelijkse voedsel van een konijn. Daarom is hooi een belangrijkste voedingsbron voor konijnen. Hooi bevat vezels met een lang stam ($> 0,5$ mm). Dit zijn de onverteerbare vezels die ervoor zorgen dat de darmen goed blijven bewegen. Daarnaast is hooi ook belangrijk voor het afslijten van de kiezen. Een konijn moet dag en nacht kunnen beschikken over hooi dat best in een hooiruifje wordt geplaatst. Heb je een konijn dat slecht hooi eet, dan kan je ook onbeperkt groenvoer aanbieden. Het groenvoer kan bestaan uit een diversiteit van wilde planten, kruiden, grassen, takken en bladeren. Als je de mogelijkheid niet hebt om (volledig) wilde planten aan te bieden, dan kun je ook bladgroenten voeren (zoals sla, rucola, spinazie, broccoli, chinese kool, andijvie, witlof, enzovoorts).

Verse voeding is de hoofdvoeding

Een konijn is ook een echte planteneter en leeft dus op groenvoer. Omdat een konijn in de natuur overal een beetje aan knabbelt is het belangrijk te zorgen voor voldoende variatie in het groenvoer. Geef minstens twee keer per dag een flinke lading vers voer. Op deze manier hebben je konijnen toegang tot een gevarieerd aanbod van verse voeding en kunnen ze foerageren. Door meerdere keren per dag zo veel mogelijk vers te voeren, wordt het spijsverteringskanaal gelijkmatig aangevoerd met voedsel. Het dagelijks voeren van verse voeding is een noodzaak: een 'droog' dieet (zoals brokken en hooi) heeft negatieve consequenties op het lichaam. Er kunnen allerlei gezondheidsproblemen ontstaan zoals gebitsproblemen en blaas- en nierziekten. Geef dus minimaal 3 soorten groenten aan uw konijn. Aan groenvoer heeft het konijn ongeveer 100 gram per dag per kilo lichaamsgewicht nodig. Zorg het liefst voor verse groenten die op kamertemperatuur zijn. Het is een fabel dat konijnen het best leven op wortels. Wortels kunnen gegeven worden, maar met mate vanwege het hoge suikergehalte en de kans op diarree. Zorg ook dat je konijnen dagelijks op een vast uur voert. Dit is belangrijk voor de aanmaak van de blindedarmkeutels. Deze worden 4 à 6 uur na het opnemen van de maaltijd geproduceerd. Als je iedere dag op een ander moment voert, verhoog je de kans dat het spijsverteringsstelsel van slag raakt.

Bij konijnen moet je er wel rekening mee houden dat de konijnen moeten wennen aan groenvoer. Begin dus met kleine hoeveelheden. Bij veel soorten groenvoer is het ook nog eens zo dat het wel goed is voor je konijn, maar niet elke dag. Wissel dus af met verschillende soorten groenvoer, zodat je konijn een gevarieerd menu krijgt.

Fruit mag maar met mate gegeven worden en is meer een lekkernij. Met sla en koolsoorten moet je wat voorzichtig zijn. Sommige konijnen zijn hier gevoelig voor en krijgen er diarree of gas van in de darmen. Je mag het wel geven, maar met mate en in combinatie met veilige groenten. Maximum 30 gram fruit per kg, per dag. Let goed op de keutels van je konijn, zolang die rond en stevig zijn, kun je gerust groenvoer blijven voeren.

Er zijn ook een aantal soorten groenvoer die een konijn echt niet mag hebben zoals ui, prei, aardappel, rabarber en bonen. Een volledige lijst van groenten die wel en niet goed zijn voor je konijn kan je terugvinden op www.bunnybuch.nl.

Naast verschillende planten is het ook zo dat brood, crackers en konijnsnoep zoals yoghurtdrops en knaagstengels zeer slecht zijn voor konijnen. De suikers die in deze producten zitten zijn voeding voor de schadelijke bacteriën die in de darm van je konijn zitten. Als je veel producten die koolhydraten of suikers bevatten, voert aan je konijn, voed je de slechte bacteriën, die op hun beurt de goede bacteriën uitschakelen. Ook zorgen deze suikers ervoor dat de darmen trager gaan werken,

hierdoor krijgt je konijn dus gevoelige darmen en last van spijsverteringsproblemen en helaas is dit moeilijk te herstellen. Voer dus nooit brood, crackers, pasta, chocolade, yoghurtbrosjes en knaagstengels aan je konijn.

Wilde planten

In principe is het voeren van diverse wilde planten en grassen een complete voeding voor konijnen. Er hoeft dan niets anders meer aangeboden te worden. Wil je graag zelf de voeding van je konijnen gaan plukken? Dan is het belangrijk om je kennis over planten uit te gaan breiden. Niet elke plant is geschikt om te voeren en daarom is het belangrijk om vooraf goed uit te zoeken welke planten je kunt plukken.

Het voordeel van een dieet dat bestaat uit wilde planten is dat dit het meest dichtbij het natuurlijk dieet van tamme konijnen komt. Daarnaast kun je wilde planten vaak gratis plukken en dit scheelt aanzienlijk in de kosten. Niet alle wilde planten zijn eetbaar voor konijnen. Het is belangrijk dat je weet welke planten je plukt en of je deze kan voeren aan je konijnen. Er zijn allerlei apps om planten te herkennen, maar deze zijn niet altijd betrouwbaar. Op facebook zijn diverse soorten groepen gericht op het determineren van planten. Als je eenmaal weet welke plant het is, zoek je uit of deze eetbaar is voor konijnen. Je hoeft niet in één keer alle planten te herkennen. Je kunt je kennis geleidelijk opbouwen. Als je een plant ziet die je niet kent, probeer je deze te determineren en zo zal je je plantenkennis steeds verder uitbreiden.

Sommige planten zijn makkelijk te herkennen, zoals: madeliefjes, weegbree, paardenbloemen, melde, klaver en riet. Dit zijn planten die bijna iedereen wel herkent en die makkelijk te vinden zijn. Op volgende link kan je al de planten terugvinden die eetbaar zijn voor konijnen: <https://www.mininatuur.nl/wilde-plantenlijst.html>.

Houdt bij het plukken van wilde planten rekening met het volgende:

- Wildplukken is verboden in Nederland.
- Vraag bij familie, vrienden of kennissen of je op hun stuk land/tuin/weide mag plukken. Denk aan moestuinen, achtertuinen, paardenweides, etc.
- Pluk niet op plekken waar gif wordt gespoten.
- Pluk niet op plekken waar veel honden worden uitgelaten.
- Pluk geen planten naast een drukke weg.

Het beste pluk je 's ochtends of 's avonds, dan blijven planten het meest vers. Je kunt de planten bewaren in een katoenen zak. Zorg ervoor dat er voldoende lucht bij kan komen, anders kan het in de zak gaan broeien.

Het voeren van wilde planten

Als je konijnen nog niet gewend zijn aan wilde planten, begin je dit dieet eerst op te bouwen. Je begint met een paar bladeren van bepaalde planten. Als dit goed gaat, kun je steeds meer soorten planten voeren en de hoeveelheid ophogen. Wilde planten die je op veilige plekken hebt geplukt, hoeft je in principe niet te wassen. Je kunt de geplukte planten zo voeren aan je konijnen.

Variatie is belangrijk, want hierdoor kunnen je konijnen kiezen wat zij op dat moment nodig hebben. Het is mogelijk dat ze het een wat langer laten liggen dan het ander. Dat is niet erg. Het belangrijkste is dat nooit alles op is wanneer je het volgende voermoment hebt. De hoeveelheid wilde planten die je moet geven, is afhankelijk van de grootte van de groep en hoeveel voermomenten er op een dag zijn. Als er maar 2 voermomenten op een dag zijn, geef je uiteraard grotere porties dan wanneer er 5 voermomenten zijn. In het begin is het even uitproberen en kijken hoeveel de konijnen eten. Zorg ervoor dat ze nooit zonder eten komen te zitten, want dan geef je te weinig. Het voer wat niet gegeten is, kun je weghalen.

Je kunt ook je voor- en achtertuin inzaaien of beplanten met allerlei soorten eetbare planten. Niet alleen de konijnen, maar ook de natuur profiteert hiervan (zoals insecten en vogels). Ook jij kan ervan profiteren: plant fruitbomen en/of -struiken, zodat jij lekker fruit kan eten en de konijnen kunnen snoepen van de bladeren en takken. Zo heb ik verschillende fruitbomen in mijn tuin staan, een moestuin en inheemse en biologische zadenmengsels in mijn voor- en achtertuin gestrooid.

Groenten

Als het niet lukt om zelf weideplanten en grassen te plukken of je kunt hier niet voldoende van geven, zijn groenten een goed alternatief. Wanneer de konijnen afhankelijk zijn van groenten als verse voeding, kun je het volgende hanteren als vuistregel: voer minstens 5 soorten per voerbeurt en minstens 5-15 soorten per dag. Wanneer je konijnen goed gewend zijn aan de groenten, kun je overschakelen op het wennen aan diverse koolsoorten. Zeker in de winter is het handig om koolsoorten te kunnen voeren, aangezien koolsoorten in de winter goed verkrijgbaar is en veel gezonde voedingsstoffen bevat. Omdat de herkomst van groenten uit b.v. de winkel of markt niet helemaal duidelijk is, is het belangrijk om de groenten van te voren met water af te spoelen en buitenste bladeren te verwijderen vanwege mogelijke bestrijdingsmiddelen die er nog op kunnen zitten.

Bladgroenten zijn het belangrijkste om te voeren. Alle andere soorten worden ter aanvulling gegeven. De belangrijkste bladgroenten zijn:

- Verschillende koolsoorten (o.a. chinese kool, savooiekool, spruitjes, boerenkool, spitskool, paksoi, enzovoorts).
- Verschillende soorten sla: veldsla, eikenbladsla, ijsbergsla, gewone sla, frissé, lollo rosso, andijvie, witlof, enzovoorts.
- Bladeren van groenten: wortel, koolrabi, radijs, venkel, bleekselderij, enzovoorts.
- Kruiden: dille, peterselie, basilicum, salie, rozemarijn, koriander, enzovoorts.

Aanvullingen op de bladgroenten zijn bijvoorbeeld wortels, komkommer, paprika, bloemkool, broccoli, knolselderij, pastinaak.

Het voeren van groenten

Als je je konijnen wilt laten wennen aan groenten, begin je het beste met een aantal makkelijke groenten zoals witlof, andijvie, bleekselderij en venkel. Biedt een aantal bladeren aan en bouw dit steeds verder op. Hou de keutels goed in het oog. Krijgt je konijn diarree, moet je minder of een andere groente geven. Als dit goed gaat, kun je steeds meer groenten aanbieden. Voordat je de groenten aanbiedt, is het belangrijk om de buitenste bladeren te verwijderen (deze kunnen bevuild zijn met pesticiden) en de rest goed af te spoelen met koud water om een deel van de resterende pesticiden af te wassen. Variatie is belangrijk, je kan het volgende als vuistregels hanteren:

- Geef per voerbeurt minimaal 3 soorten groenten
- Wissel deze drie soorten per voerbeurt af

De hoeveelheid groenten die je aanbiedt, hangt af van de hoeveelheid voermomenten en de grootte van de groep. Het is in het begin aftasten hoeveel je moet geven. Als het voer al op is wanneer je je volgende voermoment aanbiedt, heb je te weinig gegeven. De groenten die niet opgegeten zijn, kun je weghalen.

Goede groenten:

Voorbeelden van goede groenten om te geven zijn: andijvie, broccoli, venkel(heel weinig), bleekselderij(3 cm), selderieknol, koolrabi, witlof, veldsla, waterkers, boerenkool, paksoy, mosterdblaadjes, frambozenblaadjes, paardenbloemblad, wortel en het loof van wortelen. Voor erbij een takje peterselie, takje selderie. Er zijn in de natuur nog veel meer kruiden en planten die goed zijn voor konijnen. Jonge toppen van brandnetels bijvoorbeeld, een dag laten liggen om de brand eruit te laten gaan, zijn heel erg gezond voor konijnen. Wilde achillea is heel goed voor de spijsvertering, ook voor stoornissen. Wat wilde achillea iedere dag bij het groenvoer is geen slechte zaak. Weegbree kan met mate toegevoegd worden, (is erg eiwitrijk) omdat dit plantje een goede uitwerking heeft op de darmbeweging. Brandnetels zijn ook geschikt om gedroogd als hooi te geven, gemengd door het gewone hooi.

Wortel: Het is voor veel konijnen niet goed om te veel wortel te eten. Er zit veel suiker in, en sommige konijnen krijgen hierdoor diarree. Een kleine wortel, of een paar plakken van een grote wortel per dag is voldoende. Geef liever winterwortel dan bospeen of waspeen.

Paardenbloemen: Pluk nooit paardenbloembladeren aan de kant van een weg, die zijn bevuild door uitlaatgassen. Let op dat er geen uitwerpselen van andere dieren liggen, dit kan bij je konijn(en) een wormbesmetting veroorzaken. Let op dat niet in de buurt met gif gespoten is!

Slechte groenten

Groenten die niet gegeven mogen worden: prei, ui, bieslook, bonen, erwten, mais, vaste kool, spruitjes. Veel klaver geeft ook problemen, net zoals veel nat gras. Met de grasmaaier afgemaaid gras mag nooit gegeven worden in verband met gistingsgevaar (trommelzucht), geplukt, met de hand gesneden of geknipt lang gras mag wel gegeven worden.

Met koolsoorten moet u altijd voorzichtig zijn, daar kan een konijn heel snel gasvorming van krijgen. Dus van de koolsoorten beter alleen broccoli (heel weinig!),

bloemkool (heel weinig!) en 's winters boerenkool geven. Op boerenkool zijn de meeste konijnen erg gek. Nogmaals: zoveel mogelijk gevarieerde groenten tegelijk geven, dus boerenkool enz. erbij en niet alléén maar.

Groenvoer kunt u beter niet de ene keer wel en de andere keer niet geven. Beter òf helemaal niet, òf elke dag groenvoer geven. Als een bepaalde groentesoort een keer niet voorradig is, en het konijn heeft bijvoorbeeld een week zonder moeten doen, begin dan weer met matig geven, om het maagdarmsstelsel opnieuw te wennen.

Tussendoortjes

Fruit mag alleen zeer matig gegeven worden i.v.m. met de suikers die het bevat. Teveel suiker kan grote darmproblemen geven. Dus per dag niet meer dan 1 aardbei of 1 kers, een partje appel enz. Fruit moet op dezelfde manier opgebouwd worden als groenten. Een konijn mag appel, peer, banaan, aardbei, enz., eigenlijk alles wat hij lust, met schil en al. Maar met een klein stukje beginnen de eerste dag. Geen appelpitjes, die zijn giftig. Banaan bevat veel kalium, een overmaat aan kalium kan hartproblemen geven. Slechts een paar keer per week een plakje banaan is dan ook meer dan genoeg.

Meer informatie over welke groenten je al dan niet mag geven kan je terugvinden op: <https://www.mininatuur.nl/groentelijst.html> of www.bunnybuch.nl.

Hooi

Hooi bestaat uit gedroogde grassen, eventueel aangevuld met kruiden. Er zijn verschillende soorten hooi op de markt. Zo heb je weidehooi, timothy hooi, kruidenhooi, enzovoorts. Naast het aanbod van verse voeding, is het belangrijk om onbeperkt hooi aan te bieden. Zorg ervoor dat je dagelijks nieuw hooi geeft, want niet alles van het hooi is eetbaar. Konijnen selecteren de gedeelte wat eetbaar is en laat de rest liggen. Hooi bestaat vaak voor 50% uit eetbare planten, de rest zullen zij lagen liggen. Dwing ze niet om dit op te eten: biedt gewoon weer nieuw hooi aan, de rest kan fungeren als nestmateriaal. Goed, kwalitatief hooi ruikt naar hooi en kruiden en is niet muffig of vochtig. Hooi mag nooit verse voeding vervangen. Hooi wordt als aanvulling aangeboden.

Hooi als aanvullend voer of hoofdvoer?

Hoewel hooi in het algemeen altijd aanwezig moet zijn voor konijnen, is het niet het hoofdvoer. Konijnen zijn folivoren (=bladeters), ze voeden zich met vochtrijk voer (bestaande uit planten, grassen, kruiden, bladeren, enzovoorts). Dit moet altijd aanwezig zijn. Hooi mag om verschillende redenen niet het hoofdvoer zijn:

- Hooi is vaak eenzijdig

Konijnen zijn folivoren. Ze eten wel wat grassen, maar deze grassen zijn geen groot deel van hun natuurlijk dieet. Ze eten vooral veel verschillende soorten planten, kruiden en bladeren. De meeste soorten verkrijgbare hooi bevatten vooral gecultiveerde grassen. Door konijnen te dwingen hooi te eten, eten ze in feite voeding die niet aansluit op hun natuurlijk dieet.

- Afname van voedingsstoffen

Tijdens het hooien gaat 50% van de voedingsstoffen verloren. Tijdens het productieproces vallen kruiden uit elkaar, waardoor uiteindelijk alleen gras overblijft. Daarna verliest het hooi elke maand nog eens 6-8% van de voedingsstoffen. Hoe langer het hooi opgeslagen ligt, hoe meer voedingsstoffen verloren gaan.

Ter vergelijking bevat vers gras ruim 6x zoveel vitamine E als gedroogd gras.

Konijnen moeten de voedingsstoffen dus halen uit verse groenten en/of wilde planten en mogen nooit van alleen hooi afhankelijk zijn.

- Grotere kans op darmproblemen

Een dieet wat voornamelijk bestaat uit hooi, kan leiden tot allerlei soorten darmproblemen omdat er in hooi nog weinig vocht aanwezig is.

- Verhoogde kans op nier- en blaasproblemen

Konijnen halen hun vocht grotendeels uit vochtrijke planten. Deze planten bevatten 80-90% vocht. Hooi daarentegen bevat maximaal 15% vocht. Wanneer konijnen vooral hooi gevoerd krijgen, krijgen ze te weinig vocht binnen - zelfs als zij onbeperkt toegang hebben tot vers water, zullen konijnen onvoldoende water drinken om voldoende vocht binnen te krijgen. Konijnen nemen al het calcium op wat via voeding binnenkomt. Door vochtrijke planten/groenten te eten, krijgen konijnen voldoende vocht binnen om overtollig calcium af te voeren. Als er onvoldoende vocht wordt ingenomen, kunnen er blaas- en nierproblemen ontstaan.

Conclusie: Hooi moet gezien worden als een aanvulling op het dieet. Het beste kies je voor kruidenhooi. Konijnen kunnen dan zelf kiezen wat zij nodig hebben en wat zij willen eten. Op het moment dat je konijnen onbeperkt toegang hebben tot diverse soorten weideplanten en kruiden, dan is het voeren van hooi in principe niet nodig. Maar bij twijfel kun je het beste toch altijd hooi aanbieden. Je kan ook zelf

kruidenhooi maken. Dan weet je zeker dat het hooi voldoende kruiden en grassen bevat die je konijnen nodig hebben. Je kunt de grassen en kruiden verspreiden over een tafel, doek, fijnmazig rooster, enzovoorts. Na een week zullen de grassen en kruiden droog genoeg zijn om op te slaan in een kartonnen doos (vermijd plastic, om schimmelvorming te voorkomen). Je kunt het testen door de blaadjes van de kruiden te verpulveren. Als deze makkelijk verbrossen dan is de hooi droog genoeg.

Takken

Het dieet van konijnen kan aangevuld worden met takken - het maakt het dieet meer compleet. Konijnen zijn vaak dol op de takken, en vooral op de bladeren. Je zult merken dat ze deze met veel smaak zullen eten! Takken bevatten allerlei verschillende voedingsstoffen en fytochemicaliën. Sommige takken bevatten geneeskrachtige functies of ondersteunen het lichaam. Wilg bevat bijvoorbeeld een natuurlijke pijnstiller. Het is belangrijk om verse takken te voeren. In principe kun je alles van de boom geven, dus: takken, bloemen, knoppen en bladeren. De takken mogen niet bespoten zijn. Vraag eens in je omgeving of je wat takken mag snoeien. Takken mogen dagelijks aangeboden worden, maar je kunt ook een hoop (verse) takken aanbieden en deze twee keer per week vervangen. Konijnen eten graag de bladeren, maar eten af en toe graag de dunne twijgjes en soms de bast van de bomen. Je zult zien dat konijnen vaak de schors van de takken opeten. Dit 'ontschorsen' is een typische activiteit voor konijnen. De schors van takken bevat zeer veel gezonde fytochemicaliën. Om die reden is het belangrijk om regelmatig verschillende soorten takken aan te bieden. In de winter is het aanbod van verse takken een stuk minder groot. Gelukkig zijn gedroogde bladeren een goede aanvulling op het winterdieet. Ze zijn makkelijk te bewaren en blijven lang goed. Als je afgeknipte takken in een vaas met water bewaard, zullen er vanzelf nieuwe knoppen en jonge bladeren aangroeien. Daarnaast zijn er groenblijvende bomen en struiken, zoals de bramenstruik en bamboe. Op volgende link kan je een lijst van eetbare takken: <https://www.mininatuur.nl/bomenlijst.html>.

Gedroogde kruiden

Gedroogde kruiden zijn een goede aanvulling op het dieet. Zeker in tijden wanneer je konijnen geen onbeperkte toegang hebben tot verse voeding (bijvoorbeeld in de winter). Je kunt dagelijks een handje gemengde gedroogde kruiden in een schaal aanbieden. Geef alleen gedroogde kruiden zonder toevoegingen! Gedroogde kruiden mag nooit in plaats van vers voedsel aangeboden worden. Verse kruiden bevatten 80% vocht, terwijl gedroogde kruiden minder dan 15% vocht bevatten. Tijdens het

drogingsproces gaan er voedingsstoffen verloren in tegenstelling tot verse voedsel. Per maand verliest gedroogde kruiden tussen de 6-8% van de voedingsstoffen.

Water

Konijnen zullen weinig water drinken wanneer ze toegang hebben tot veel en gevarieerde verse voeding. Desondanks moet er ten alle tijden vers water aanwezig zijn. Water moet aangeboden worden in een stevig, keramiek bakje. Drinkflessen zijn niet gewenst, aangezien konijnen veel moeite moeten doen om er een druppel water uit te krijgen en op warme dagen beter kunnen drinken uit een bakje.

Brokken

Veel mensen kennen het volgende dieet voor hun konijn: precies afgemeten brokken of biks, onbeperkt hooi en een klein beetje (of helemaal geen) groenten. Veel mensen durven vanwege darmproblemen geen groenten te voeren aan hun konijnen, of slechts een beperkte selectie. Echter is het belangrijk dat een konijn een voeding krijgt dat bestaat uit voldoende vezels. In Duitsland wordt een heel ander dieet aangeboden. Hier worden juist veel soorten groenten en zelfs wilde planten gevoerd aan konijnen. Brokken of biks voeren wordt hier sterk afgeraden, vanwege de gezondheidsproblemen die er door ontstaan. Een wild konijn is groot deel van de dag bezig met foerageren (= het zoeken van voedsel). Wanneer ze bovengronds actief zijn, zijn ze zeker 70% van hun tijd kwijt aan foerageren. Wilde konijnen zijn van nature vooral 's nachts actief, waarbij de piekmomenten vroeg in de avond en vroeg in de ochtend zijn.

Dit foerageergedrag heeft te maken met de voedingsstoffen in planten. Konijnen zijn voornamelijk bladeters en vooral opzoek naar voedsel met een hoge nutriëntendichtheid (d.w.z. hoog in eiwit en koolhydraten). In de natuur zijn energierijke planten schaars. Bovendien varieert de nutriëntendichtheid van planten gedurende de dag. Zo bevat gras meer glucose in de avond dan in de ochtend. Door de schaarste moeten konijnen veel eten om aan hun energiebehoefte te voldoen. Bedenk je dat konijnen gemiddeld meer dan 20 maaltijden per dag eten.

Gebrek aan foerageergedrag

Foerageergedrag is niet alleen voorbehouden aan wilde konijnen. Ook tamme konijnen vertonen dit gedrag. Echter geven veel mensen hun konijnen brokken.

Brokken zijn van oorsprong ontworpen voor productiekonijnen (vleesproductie). De brokken moeten zorgen dat konijnen op korte termijn snel groeien. De brokken hebben hierdoor een hoog eiwitgehalte van 16 à 22%. Dit is waarschijnlijk nodig om konijnen in leven te houden, als ze in een omgeving wonen zonder stabiele omgevingstemperatuur, veel nestjes moeten krijgen en veel fysieke en psychische stress hebben. Dan hebben deze konijnen energierijk voedsel nodig om te overleven. Voor onze rustige huiskonijnen is een eiwitpercentage van 12 à 14% veel gezonder. Door het hoge eiwitgehalte hebben konijnen al snel hun energiebehoefte bereikt en gaan daardoor niet of minder foerageren. Dit heeft vele negatieve gevolgen. Wanneer konijnen niet kunnen foerageren, gaan ze ongewenst stereotype gedrag vertonen. Voorbeelden van stereotype gedrag zijn:

- veelvuldig wassen
- knagen zonder iets in de mond te hebben
- knagen aan de tralies
- likken aan de kooi of het verblijf
- tegen het hok aan graven
- met de neus tegen de tralies aan duwen/wrijven
- met het hoofd duwen tegen iets
- ijsberen (steeds hetzelfde rondje lopen)
- inactief gedrag/apatisch gedrag

Bovenstaand gedrag wordt vooral waargenomen in de nacht, wanneer zij het meest actief zijn. Stereotype gedrag kan voorkomen worden door zo veel mogelijk variatie en verse voeding aan te bieden, omdat je hiermee het foerageergedrag stimuleert.

Blaas- en nierproblemen

Konijnen krijgen door eten van planten veel vocht binnen. Planten bestaan immers voor 75 tot 90% uit vocht. Dit vocht heeft het konijn onder andere nodig voor het uitscheiden van calcium. De spijsvertering van een konijn zit namelijk zo in elkaar dat alle calcium die het konijn binnenkrijgt wordt opgenomen, terwijl het konijn hier slechts een deel van nodig heeft. Het overschot verlaat via de urine het lichaam van het konijn. Wanneer konijnen brokken eten, krijgen ze sneller de benodigde nutriënten binnen dan wanneer zij alleen planten eten. Hierdoor zal het konijn minder

eten en minder vocht binnen krijgen. Het risico bestaat dat de konijnen onvoldoende vocht binnen krijgen via hun voeding om het calciumoverschot uit te scheiden, waardoor blaasgruis en andere blaas- en nierproblemen kunnen ontstaan.

Darmproblemen

Konijnen functioneren normaalgesproken op eiwitten van lage kwaliteit. Dit komt omdat de eiwitten in planten over het algemeen gebonden zijn aan cellulose. Door de cellulose is het lastiger om de eiwitten te verteren. Brokken hebben een hoog eiwitgehalte en als er granen in zijn verwerkt, bevatten ze ook veel zetmeel. Teveel eiwit en zetmeel in het spijsverteringsstelsel kan leiden tot fermentatie, waardoor de hoeveelheid gas in het spijsverteringstelsel toeneemt. De lichaamseigen bacteriën in de spijsvertering nemen hierdoor in aantal af, waardoor de kans ontstaat op groei van ziekteverwekkende bacteriën. Hiermee ontstaat een risico op darmproblemen.

Gebitsproblemen

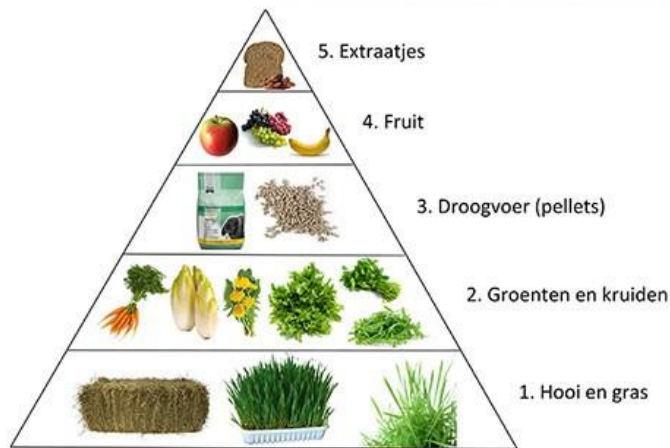
De tanden van konijnen groeien constant door. Ze slijten normaal even snel als dat ze groeien. Normaal eet een konijn 16 uur per dag. Door maalbewegingen slijten de kiezen op de juiste manier. Brokken bevatten geen gestructureerde plantdelen en vallen direct uit elkaar zodra konijnen erop kauwen. Omdat konijnen door het eten van brokken minder zullen eten, maken zij minder kauwbewegingen, waardoor de groei en slijtage van de tanden in onbalans raken. Hierdoor kunnen haken op de kiezen ontstaan. Als deze niet tijdig worden behandeld, kan het konijn niet meer eten, met alle gevolgen van dien.

Conclusie

Een konijn zijn spijsverteringsstelsel is gelijk aan dat van een wild konijn. Dit spijsverteringsstelsel heeft nood aan vezels. Het is dus belangrijk dat een tam konijn, ook altijd toegang heeft tot voedsel, dat uit vezels bestaat. Dit voedsel kan bestaan uit zowel kruiden, wilde planten, groenten, kruidenhooi en gedroogde kruiden. Aanvullend kan er ook brok gegeven worden, maar dan is het ook belangrijk om brok van goede kwaliteit te kiezen. Niet enkel de vezels zijn, in de voeding belangrijk, maar ook eiwitten en vetten zijn essentiële stukjes in de voedingspuzzel. Konijnen hebben maar 1 à 2% vetten in hun voeding nodig. Dit moeten plantaardige vetten zijn want dierlijke vetten kunnen ze niet goed verteren. Dus als je brokken geeft, kijk dan de samenstelling van de brokken na. Kijk het vetpercentage en het eiwitpercentage (12 à 14%) na. Geef geen gekleurde brokken. Deze zitten bomvol suikers. Brokken

moet vers zijn, met een relatief hoog gehalte vezels (14% minimaal). De verhouding calcium/fosfor is meestal 2.1. Een kleine afwijking is toegestaan. Brokken mogen geen chemische toevoegingen, Robenidine of Meticlorpindol (beide een coccidiostaticum) bevatten. Per dag mag je 25 gram biks per kg, geven.

Juiste konijnenbrok

In onze drukke maatschappij is het niet altijd mogelijk om onze konijnen dagelijks te voorzien van het nodige groenvoer en is een brok een makkelijke aanvulling op hun dieet. Echter is het wel belangrijk om na te gaan of de konijnenbrok beschikt over de juiste eigenschappen. Er zijn jammer genoeg geen wettelijke regels vastgelegd over wat er juist in een konijnenbrok moet zitten waardoor er heel veel kwaliteitsverschil is tussen de verschillende voeders. Er bestaan zelf konijnenbrokken dat dierlijk materiaal bevat!

Geschiedenis van de konijnenbrok

Het eerste brokvoer voor huisdieren is in 1850 ontstaan in Engeland. In eerste instantie een soort biscuits voor honden, en dat werd al snel populair. Voor die tijd scharrelden veel honden en katten hun eigen voedsel bij elkaar. Voedingstekorten en gezondheidsklachten daar door waren dus ook geen uitzondering. Vooral onder de Engelse landheren waren de hondenbiscuits populair, voor hun jachthonden. Al snel volgden meer bedrijven met speciaal huisdierenvoedsel. Naast brokvoer kwam ook blikvoer op de markt. Brokvoeding voor honden en katten is sinds 1930 in Nederland te koop. Na de 2de wereldoorlog kwam de eerste konijnenvoeding op de markt.

Slachtkonijnen konden door het voeren van muesli's en brokken sneller hun slachtgewicht bereiken, sneller dan wanneer ze alleen vers voedsel en hooi kregen, waardoor de productie omhoog ging en er dus meer geld verdiend kon worden. Vroeger hielden veel gezinnen konijnen, maar voornamelijk als voedseldier. Deze konijnen kregen groenteafval, gras, klaver en onkruiden uit de tuin gevoerd. De meeste konijnen werden, vaak met kerst, geslacht. In het voorjaar kwam er dan weer een nieuw konijn, dat met kerst hetzelfde lot te wachten stond. Er waren ook mensen die konijnen fokten als fok- en showdier, maar bijna niemand hield konijnen als gezelschapsdier. Pas sinds 1980 zijn konijnen echt populair aan het worden als huisdieren. Pas in de jaren 90 kwamen de eerste hobby konijnenvoeders op de markt. Brokken die minder snel voor overgewicht zorgen, meer gericht waren op een goede gezondheid voor de konijnen op de lange termijn, en dus geschikt waren voor huisdierkonijnen. Meerdere bedrijven introduceerden in die tijd hobbykonijnenbrokken. Zo heel lang zijn de konijnenbrokken die wij kennen dus nog niet eens op de markt.

Geëxtrudeerde of geperste brokken

Er zijn verschillende manieren waarop konijnenbrok gemaakt kan worden. Je hebt de geëxtrudeerde of de geëxpandeerde brokken. Dit zijn de bekende krokante brokken zoals ze door veel voederfabrikanten worden aangeboden. Expandatie of extrudatie is een methode welke is uitgevonden om de verteerbaarheid van de koolhydraten (granen) mogelijk te maken. De granen kunnen door extrudatie worden ontsloten waardoor de voedingstoffen in de granen opneembaar zijn door het lichaam. De voeding wordt bij dit proces onder druk door een mal geperst waarbij de temperatuur van het voer, onder invloed van druk en toegevoegde warmte, oploopt tot ver boven de 100 °C. Bij deze zeer hoge temperatuur laat men plotseling de druk wegvallen, waardoor als het ware het product wordt opgeblazen. Hierdoor ontstaat de zogenaamde "krokante brok". In de maag nemen deze brokken veel vocht op waardoor ze flink uitzetten, toch blijven ze als het ware in de maag drijven. Het duurt enkele uren voordat het maagsap de brokken heeft verteerd. Bij konijnenvoer is het beste om voor deze methode te kiezen aangezien de vezels met lange stam, bij deze methode, het best bewaard blijven. Voorbeelden van geëxtrudeerde konijnenbrokken zijn de Beaphar care+ en de Supreme Selective Rabbit voeding.

De geperste brokken vallen doordat ze het uiterlijk hebben van een bixkorrel. Het verschil in het productieproces is, dat de granen in de brok, ontsloten worden voordat het product gemaakt wordt. Hierdoor kan volstaan worden met een lagere verhitting

(max. 75%) van het voer. Dit is een reden dat deze brok veel van de originele geur en smaak van de gebruikte voedingsmiddelen heeft behouden. Een ander voordeel van de lagere verhittingsgraad is, dat er minder kans is op aantasting van de vetten in het product. Bij hele hoge verhitting is er namelijk kans dat vetten omgezet worden in minder gezonde vetzuren. In de maag zakt dit product direct naar de bodem van de maag en valt daar uiteen. Het dier heeft hierdoor na de maaltijd al snel een vol gevoel. Vaak wordt er nog een product zoals melasse (restproduct van suikerproductie) aan toegevoegd om het tot een mooie brok te kunnen persen. Voorbeelden van geperste konijnenbrokken zijn de Hope Farms Supertrio en de Burgess Excell Rabbit adult brokken.

Konijnenbrokken zonder granen

De laatste tijd zijn graanvrije konijnenbrokken steeds meer in de winkels te zien. Graanvrije brokken zijn beter voor de spijsvertering van konijnen. Het natuurlijke voedsel van konijnen, grassen, bevatten maar 5 tot 15 % koolhydraten. Granen, die je veel tegen komt in konijnenvoeding, maar ook in konijnensnoepjes, bevatten 30 tot 40% koolhydraten. Veel meer dan een konijn nodig heeft. Handig is ook dat producenten niet verplicht zijn om koolhydraat gehaltes op verpakkingen te vermelden. Als konijnenbaasje heb je dus geen idee hoeveel er in welke brok zit. Koolhydraten zijn niet zo goed voor de konijnendarmen. Konijnen hebben er eigenlijk maar weinig van nodig. Koolhydraten in granen worden omgezet in suikers. Te veel koolhydraten hebben een slecht effect op de darmflora van konijnen, het kan op de lange termijn zelfs voor chronische diarree zorgen.

Omschakeling van droogdieet (brokken) naar versdieet (groenvoer)

Als je je konijnen al jarenlang brokken geeft, is het niet verstandig om meteen om te schakelen naar natuurlijke voeding. De darmen moeten langzaam aan het nieuwe voer wennen. Er zijn verschillende methoden om over te schakelen van een droogdieet naar een versdieet. Deze methoden zijn hieronder beschreven. Welke methode je ook kiest, er moet altijd onbeperkt hooi aanwezig zijn, zodat konijnen altijd iets te eten hebben.

Elke twee dagen bied je nieuwe soorten verse voeding. Deze bied je in kleine hoeveelheden aan. Hierbij moet je in de gaten houden waar de spijsvertering goed en slecht op reageert. Je kunt starten met groenten zoals: andijvie, witloof, paardenbloemen en venkel. Bladeren van bomen ondersteunen de spijsvertering en kunnen helpen om de omschakeling makkelijker te maken.

Wil je het dieet van je konijnen aanpassen naar een versdieet? Dan kun je dit op verschillende manieren aanpakken:

- Je kunt met een minimale hoeveelheid groenten beginnen en deze uitbreiden. De hoeveelheid brokken kun je per dag verminderen.
- De tweede mogelijkheid is om je konijnen aan groenten te laten wennen terwijl je de normale hoeveelheid brokken blijft voeren. Wanneer je konijnen geheel aan de groenten gewend zijn, kun je de hoeveelheid brokken gaan afbouwen.
- Ervaren houders kunnen er voor kiezen om abrupt om te schakelen. Dit houdt in dat er direct gestopt wordt met het voeren van brokken en er gestart wordt met het opbouwen van verse voeding.

Darmproblemen tijdens de omschakeling

Het kan gebeuren dat je konijnen tijdens de omschakeling last krijgen van diarree of plakpoep. Het is daarom belangrijk om met makkelijke soorten (andijvie, witloof, paardenbloemen en venkel) te beginnen en groenten zoals koolsoorten en klaver pas te voeren als je konijnen volledig van het droogdieet af zijn. Hebben je konijnen last van diarree, wacht dan met verder voeren van verse voeding en kijk of ze de volgende dag nog last blijven houden. Als dit niet zo is, voer dan wat langzamer de darmen hebben dan meer tijd nodig om te wennen aan vers voer. Mochten je konijnen blijvende problemen hebben met de darmen, dan is het verstandig om het te achterhalen welke oorzaak het heeft. Aanhoudende diarree kan een symptoom zijn van onderliggende oorzaken zoals gebitsproblemen, wormen, coccidia en gisten. Je kan bij de dierenarts het gebit laten controleren en de ontlasting kun je voor 3 dagen verzamelen en laten onderzoeken bij de dierenarts. Hieronder een foto waarbij je het verschil ziet in keutels van konijnen die een slechte darmperistaltiek (kleine keutels) hebben en konijnen waarbij het spijsverteringsstelsel optimaal werkt.

Foto van: MichelleLoveEmo

VLNR: Keutel konijn 2 kg slecht hooi etend, 1,3 kg konijn goed hooi etend, 1,8 kg konijn, 3,6 kg konijn goed hooi etend, 4,6 kg konijn goed hooi etend.

Conclusie

Het is mogelijk om konijnen een dieet te geven zonder brokken, maar dat vereist wel een behoorlijke kennis over voeding. Ook is het geen goedkope manier om konijnen te voeren. Je moet dan een flinke mengeling geven van hooisoorten en gevarieerd groenvoer, met name verschillende grassoorten en bladgroenten. In de zomer als alles groeit en bloeit en je er een konijntuin voor aanlegt zal het nog wel lukken, maar winter is het erg lastig om aan voldoende vers, gevarieerd voedsel voor konijnen te komen. Zonder voldoende kennis is de kans op voedingsfouten, vitamine- en mineralen tekorten of overschotten groot. En dat kan behoorlijke gevolgen hebben voor de gezondheid van konijnen. Daarom is het beter om toch nog wel brokken te geven, maar deze wel tot een minimum te beperken, naast een goed gevarieerd dieet van hooi, grassen, kruiden en groenten. Dan geef je de brokken meer als een soort "vitaminepil". Een aanvulling op de rest van het dieet, om tekorten te voorkomen.

Hoe een konijntuin aanleggen?

Een konijntuin hoeft niet groot te zijn. Je kan tegen een zonnige muur, een druivelaar laten groeien. Van deze bladeren zijn de konijnen zot. Je kan ook een braamstuik aanplanten en wat bamboe. Deze blijven ook tijdens de winter groen zodat je hiervan ook tijdens de winter kan geven. Plant boerenkool en zaai ook een deeltje in met weidegras. Dan kan je hiervan al heel de zomer geven. Je kan dit ook drogen, zodat je ook een voorraad voor de winter kan aanleggen.

Gezond konijn

Een gezond konijn heeft belangstelling voor zijn omgeving, zijn vacht glanst en heeft geen uitvloeiing uit zijn ogen of neus. Hij heeft ook geen kale plekken en geen wondjes. Hij heeft een proper achterwerk. Er hoort geen dunnen ontlasting aan zijn anus te kleven en zijn keutels moeten droog, rond en groot zijn. Bij een konijn dat goed gevoed is, maar niet te dik is, zijn de ribben en ruggengraat te voelen, maar niet te zien. De normale lichaamstemperatuur van een konijn is 38 tot 39,5 graden. Een konijn dat gezond en fit is, beweegt zich goed en soepel en loopt niet kreupel. Het is dan ook belangrijk om regelmatig de nagels en tanden te controleren. Deze blijven namelijk doorgroeien en kunnen wanneer ze niet voldoende afslijten, dus veel te lang worden, waardoor het konijn niet meer goed kan bewegen of eten. Laat dus bij de jaarlijkse check-up bij de dierenarts ook de tanden nakijken of er geen haken op de kiezen aanwezig zijn en of de snijtanden niet te lang zijn. Indien een konijn zich niet gedraagt zoals hierboven beschreven kan het zijn dat het konijn last heeft van parasieten of een infectieziekte draagt.

Soorten keutels

De keutels van een konijn vertellen heel veel over de gezondheid van een konijn. Aan de hand van de keutels weet je of het spijsverteringsstelsel goed werkt. Keutels moeten mooi rond en hard zijn. Indien de keutels kleiner worden, verschillende

vormen hebben en zachter worden, weet je dat er iets mis is met het konijn. Het is dan ook belangrijk direct het konijn te laten checken door een dierenarts. Als het spijsverteringsstelsel niet meer goed werkt, kunnen de darmen stil vallen en gebeurt dit, dan sterft het konijn. Het konijn heeft verschillende soorten keutels:

Ronde keutels

Mooie ronde, harde keutels zijn keutels van een gezond konijn. Afhankelijk van het voer (gemengd, soort hooi, veel groenten, ...) zal de keutel bruin of zwart zijn. Het formaat is per konijn verschillend. Natuurlijk hoe kleiner het konijn, hoe kleiner de keutel. De gewone keutel is rond, stevig, droog en brokkelig. Het bestaat voor het grootste gedeelte uit onverteerde vezels. Op zich ruik je deze keutels niet.

Gewoonlijk eten konijn deze keutels niet op. Hoewel sommige konijnen wel lijken te genieten van een keutelvoorafje op zijn tijd. Het opeten van deze keutels kan in ieder geval geen kwaad.

Kleine trosjes van zwarte keutels

Normale blindedarmkeutels lijken op een trosje opeengepakte druiven. Ze bestaan uit kleine, zachte, glimmende keutels, die elk bedekt zijn met een laagje taai slijm en samengedrukt tot een langwerpige massa. De blindedarmkeutel heeft een nogal doordringende geur, doordat deze een grote hoeveelheid blindedarmbacteriën bevat. De keutels worden gemaakt in dat deel van het spijsverteringsstelsel van het konijn dat de blindedarm wordt genoemd. De blindedarm bevat natuurlijke bacterie- en schimmelkolonies die essentiële voedingsstoffen produceren en het konijn mogelijk zelf tegen schadelijke ziektekiemen beschermt. Het konijn eet de blindedarmkeutels op wanneer ze uit de anus komen. Wanneer een konijn zijn blindedarmkeutels niet kan opeten, kunnen ze uiteindelijk sterven aan ondervoeding. Dus het is zeker belangrijk dat een konijn niet zo dik wordt dat het niet meer aan zijn anus kan. Daarom is een plakpoep ook heel belangrijk direct te verwijderen, want door de opstopping kunnen deze blindedarmkeutels niet meer opgenomen worden. Blindedarmkeutels zijn geen ontlasting. Het zijn voedselbestanddelen vol voedingsstoffen die van essentieel belang zijn voor de gezondheid van je konijn. Elk

konijn produceert blindedarmkeutels, meestal op een vaste tijd van de dag en die tijd verschilt per konijn. Meestal vind je deze keutels niet. Vind je ze wel, dan is er vaak iets mis. Of je geeft hem teveel voer waardoor hij geen zin heeft in de keutels of hij is te dik. Vind je vormeloze of papperige blindedarmkeutels, kan er sprake zijn van de verstoring van de darmflora. Neem deze keutels dan mee naar de dierarts zodat hij ze microscopisch kan onderzoeken op wormen of andere parasieten.

Keutelketting

Deze keutels lijken op een keutelketting. De keutels (meestal kleiner dan de normale) zijn aaneen geregen door middel van haren. Dit hoeft geen slecht teken te zijn, maar meestal betekent dit dat de darmen de haren verwerken. Je zult deze keutels tegenkomen als je konijn sterk aan het verharen is. Daarom is een regelmatige trimbeurt ook nodig, want deze haren kunnen wel een verstopping veroorzaken waardoor het konijn kan sterven. Emeprid kan de darmen ondersteunen.

Dunne zachte ontlasting

Deze vormloze keutels ruiken sterk en duiden op diarree. Je herkent ze duidelijk omdat ze totaal niet lijken op de keutels die je konijn behoort te laten. Op de foto zie je rechts een normale keutel en ernaast wat plakpoep. Echte diarree (vormloze waterige ontlasting) is relatief zeldzaam bij volwassen konijnen en kan worden veroorzaakt door darmparasieten, zoals coccidiose, wormen of iets anders dat het darmslijmvlies aantast. Een dierenarts die ervaring heeft met konijnen kan een monster van de gewone keutels onderzoeken op een parasitaire infectie.

Droge keutels

Deze keutels zijn klein, keihard en licht van kleur. Als je deze keutels vindt dan houdt dat meestal in dat je konijn te weinig vocht binnen krijgt. Geef eens een tijdje wat meer vochtige groenten of besprenkel blaadjes witloof met water voordat je het geeft. Om de smaakpapillen te motiveren kan je ook wat vers groentesap door het water mengen. Minder ook met droge producten als beschuit of gedroogd brood. Minder nooit met hooi. Verbetert de situatie niet, neem dan wat keutels mee naar de dierenarts.

Diarree

Diarree kan verschillende oorzaken hebben:

- Vetzucht: Is het konijn te dik, dan kan het niet aan zijn blindedarmkeutels en smeert het ze over zijn hele achterwerk. Hier zijn vermindering van het aantal calorieën (vervang de korrels door groenten en hooi) en lichaamsbeweging vereist.
- Zetmeelrijk dieet: Konijnen eten, net als paarden en rundvee, uitsluitend planten. De ingewanden van een konijn hebben zich zo ontwikkeld dat deze dieren zich bijna uitsluitend met gras en kruiden voeden. Krijgt het konijn tussendoortjes die rijk zijn aan zetmeel zoals havervlokken, crackers, brood of snoep, kan het aan de diarree gaan. Konijnen met heel gevoelige darmen kunnen zelfs al aan de diarree gaan na het eten van commerciële korrels. Fruit kan voor konijnen ook teveel van het goede zijn. Het hoge suiker- en zetmeelgehalte in vruchten uit de fruitschaal maakt dat ze te zwaar zijn voor een konijn. Belangrijk is dus om fruit af te wisselen met groenten en hooi. Een teveel aan verteerbaar zetmeel in de voeding is één van de meest voorkomende oorzaken van diarree.
- Te weinig vezels in de voeding: Je moet een konijn altijd toegang geven tot hooi. Als een konijn geen onbeperkte hoeveelheden hooi krijgt om de hele dag op door te knabbelen, dan kunnen de spieren van de ingewanden verslappen en wordt de normale peristaltiek (spierbewegingen waardoor voedsel door de darm wordt voortgestuwd) traag. Hierdoor wordt de voedselpassage door de blindedarm te traag om de aanwezige bacteriën goed door te kunnen spoelen, met een mogelijke verstoring van darmflora tot gevolg. Het hoge gehalte aan vezels in hooi draagt er ook toe bij dat het zetmeel van andere voedingsmiddelen wordt verdund en levert een bijdrage aan een gezond darmmilieu. Om dunnen ontlasting te voorkomen en te genezen is het dus belangrijk om het konijn een gezonde en gevarieerde voeding te geven. Geef hoofdzakelijk groenten, zorg dat het konijn altijd toegang heeft tot hooi en geef fruit als tussendoortje.

Parasieten

Konijnen zijn drager van verschillende parasieten. In normale omstandigheden hebben gezonde konijnen met een normale weerstand geen last van deze parasieten. Echter kan stress of ziekte de weerstand verlagen waardoor deze parasieten toch een kans zien zich te vermeerderen en het konijn ziek te maken. Hieronder worden verschillende parasieten besproken waarvan een konijn, tijdens zijn leven, last van kan krijgen. Daarom is een goede voedingsgewoonte en stressreductie belangrijk.

Coccidiose

Bij 80% van de konijnen bevinden zich coccidiën, zonder dat het konijn ziek wordt. Als bij onderzoek van de keutels coccidiën gevonden worden is het niet altijd gezegd dat dan een behandeling moet volgen.

Coccidiën zijn microscopische kleine, eencellige parasieten die het darmstelsel en de lever van konijnen aantasten. Coccidiën zijn de meest voorkomende parasieten in het darmstelsel van een konijn een veel voorkomende oorzaak van ziekte van jonge konijnen.

De symptomen van coccidiose treden meestal op tijdens of vlak na stress, bv. door weerveranderingen, omgevingsveranderingen, een lange autorit, een zeer vieze kooi of bij koorts. In het algemeen wordt het darmkanaal het eerst aangetast, wat in milde gevallen resulteert in diarree. In ernstige gevallen is de ontlasting waterig, met stukjes ontlasting en kan er zelfs bloed in de ontlasting voorkomen. Het konijn droogt hierdoor snel uit, verliest gewicht en wordt lusteloos en wil niet meer eten en/of drinken.

Om de besmetting van coccidiose tegen te gaan verblijven al onze konijnen op stenen of op platen waarbij al de keutels volledig verwijderd kunnen worden zodat de kans op besmetting van een ander konijn, minimaal is.

E. Cuniculi

E. Cuniculi is een kleine parasiet, iets groter dan een bacterie, welke verantwoordelijk is voor een breed scala aan klachten en ziektebeelden bij het konijn. De meest bekende klachten zijn neurologische verschijnselen (scheve kop), urinewegproblemen en oogafwijkingen. 80% van de konijnen draagt deze parasiet bij zich. Echter de meeste konijnen krijgen hier nooit last. Besmetting kan plaatsvinden van moeder op kind of via de urine. Met name stress, weerstand en voeding lijken hier invloed op te hebben. Na besmetting komt de parasiet in het lichaam terecht en gaat daar als het ware in rust. Dit noemen we de latente fase. Op momenten van stress kan de parasiet weer overgaan naar het acute infectiestadium waarbij de verschijnselen kunnen ontstaan. In de acute fase verspreidt de parasiet zich en nestelt zich in de zenuwen, hersenen en het ruggenmerg.

De meest voorkomende klachten zijn neurologische klachten zoals:

- Scheve kophouding
- Afwijkende nekstand
- Verlamming van de achterpoten
- Dwangmatige bewegingen van het oog
- Ernstige neurologische klachten zoals aanvallen of wankelen waarbij het konijn over de grond tolt
- Afvallen zonder reden

Bij E.Cuniculi moet er zo snel mogelijk behandeld worden met medicijnen om de ontstekingsreactie tegen te gaan en eventuele zwelling in zenuwweefsel af te remmen. Als de verschijnselen al weken of maanden aanwezig zijn wordt de kans op genezing kleiner en kleiner.

Pasteurella bij konijnen

Dr. Christine Williams, april 1990.

Pasteurella is een ziekte die veroorzaakt wordt door *Pasteurella multocida*. Deze naam kreeg het ter ere(dubieus?) van dr. Louis Pasteur, de vader van de "ziektekiem theorie". Hij werkte aan bacteriën die vele infecties veroorzaakten in Frankrijk in 1870.

Deze ziekte is waarschijnlijk de meest verspreide infectieziekte bij konijnen. Het gaat rond in elke konijnenkolonie die je ziet. Sommige "families" konijnen schijnen meer weerstand te hebben dan andere. Het meest voorkomende, herkenbare symptoom is een conditie die "snot" genoemd wordt, met niezen, natte neus, en vieze voorpootjes van het steeds schoonmaken van de rommel die zich op/rond de neus ophoopt. Snot kan eindeloos komen en gaan tot het konijn succesvol behandeld is. Dezelfde bacterie die snot veroorzaakt kan ook middenoorontsteking veroorzaken, die vaak ernstig is en kan uitmonden in vaak fatale hersenvliesontsteking..

Ook ernstige bloedvergiftiging (ziekte die zich door het bloed verspreidt), longontsteking, pus-ophoping, melkklierontsteking en baarmoederontsteking, alle veroorzaakt door *Pasteurella* kunnen tot de dood leiden. Abscessen en smettende plekken die geïnfecteerd raken, kapotte hakgewrichten (sorehocks), zijn ook *Pasteurella* symptomen.

Een meer subtiele vorm van *Pasteurella* komt voor in de vorm die onder meer natte ogen veroorzaakt, ontstekingen in de neus, (piepende neusgeluiden) en gebitsafwijkingen zoals scheefgroeiende tanden. In dit specifieke geval lijkt het konijn een gebitsprobleem te hebben. In werkelijkheid zijn hier de tanden niet de oorzaak, maar slechts een symptoom.

Pasteurella veroorzaakt bij verscheidene diersoorten meestal niet echt fatale toestanden, maar het effect bij konijnen is uniek. Om maar iets te noemen: konijnen schijnen de bacteriën bij zich te kunnen dragen, zelfs al zien ze er gezond uit. Hoe kan dit?

Schijnbaar hebben het afweersysteem van het konijn en de *Pasteurella* organismen een soort patstelling en noch de één noch de ander kan overheersen. Het gevolg is dat, terwijl het konijn zichzelf jarenlang kan beschermen tegen serieuze en fatale symptomen van de ziekte, er niet genoeg natuurlijke antistoffen zijn om de bacterie te vernietigen. De *Pasteurella* organismen zitten verborgen te wachten, klaar om naar voren te springen bij het minste teken van zwakte bij het afweersysteem van het konijn.

Wat kan het afweersysteem verzwakken? Bijvoorbeeld slechte voeding, slechte leefomstandigheden, stress, andere ziekte, langdurige blootstelling aan erge hitte of kou. Zelfs gebrek aan beweging, afleiding en aandacht kunnen het afweersysteem genoeg verzwakken om de weegschaal door te laten slaan in het voordeel van de *Pasteurella micro-organismen*...

Stille darm

We zien vaak bij konijnen dat ze een stilliggende darm hebben tgv pijn, stress of andere oorzaken. Er zijn dan geen of weinig keutels te zien en de eetlust is slecht. We noemen dit stille darm of paralytische ileus.

Een enkele keer zien we een konijn met gas in de maag of darmen. Vooral een overvulde met gasgevulde maag moet als spoedgeval beschouwd worden.

Konijnenziekte: Trommelzucht / Gasbuik

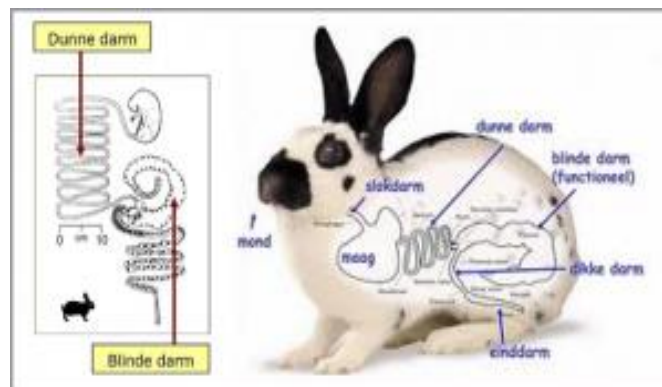
In de eigenlijke betekenis van het woord is trommelzucht een ophoping van gassen in maag -en of darmen, waardoor de buik zeer in omvang toeneemt en gespannen is. Vaak is er sprake van diarree. De trommelzucht als zelfstandige ziekte berust op voedingsfouten. Het voedsel is in dit geval in maag en darm tot gisting gekomen, waardoor overmatig gasvorming optreedt. Het konijn zit in het ernstigste geval onbeweeglijk, soms in het benauwd en springt tegen de wand van het hok omhoog. De blik der ogen is flauw of angstig. Dikwijls is er ademnood en soms zijn er braakneigingen en speekselovervloed. Een der oorzaken ligt in het voeren van witte klaver, te nat hooi of gras, rauwe aardappelen, koolbladeren, bieten, bonen, bevroren voer, maïs en vers brood. Als deze voedingsmiddelen verkeerd of in te grote mate gegeven worden, dan ontstaat er gas in de darmen van het konijn. Vooral jonge konijnen niet teveel groenvoer ineens geven, laten wennen aan beetjes en stukjes van nieuw groenvoer.

Verdere oorzaken: ziekte, verwaarlozing, omgevingsverandering, stress, onregelmatige voertijden, te weinig beweging, vieze kooi en oud drinkwater waar bacteriegroei in zit.

Wat te doen? Konijn temperaturen, deze moet tussen de 38,0 en 39,5 graden zijn. Is deze lager dan op warmtematje/snugglesafe of onder warmtelamp om shock te voorkomen. Als je konijn als gevolg van gas niet meer wil eten moet je gaan dwangvoeren met geweld en gepureerde biks of science selective brokjes. (Om de 6 uur 10 ml bij konijn van 2 kg). Dit in een spuitje opzuigen en rechtstreeks in de bek spuiten. Ook moet je konijn pijnstillers hebben. Door de gasbuik hebben ze pijn en eten ze niet. Je kunt Carprofen drops geven of Metacam/Novacam. (2 x daags). Daarbij geef je 3 x daags Metocloral drops /Primperandrank of emeprid voor de darmstimulerende werking daarvan. Ook geef je je konijn Infacol.(Kruidvat) Het eerste uur 3 x 0,8 ml en daarna elk uur 0,8 ml tot je verbetering ziet. Laat je konijn ook zoveel mogelijk bewegen. Dit is goed om het gas mee weg te krijgen. Zie je op korte termijn geen verbetering ga dan snel naar de dierenarts. Zij kunnen een sterkere pijnstiller injecteren en darmstimulerende middelen geven zoals Emeprid.

Leg het konijn in een warm deken en ga zo snel mogelijk naar een dierenarts. Op te merken is dat de behandeling in veel gevallen te laat komt en het konijn sterft. Het is dus beter deze aandoening te voorkomen en zeer voorzichtig te zijn met bovenstaande voedingsmiddelen.

Conclusie: een konijn is een prooidier dat niet vlug laat zien dat het ziek is. Als jij kleine signalen opmerkt zoals:

- Lusteloosheid: Is jouw konijn normaal levendig en actief, maar blijft hij nu stil in een hoekje zitten? Hou hem dan goed in de gaten, want het kan heel goed zijn dat hij ziek is! Twijfel je over zijn gezondheid, bel dan altijd een dierenarts voor advies.

- Slap als je hem optilt: Een konijn hoort niet slap te zijn als je hem optilt, maar altijd wat weerstand te geven.
- Zwaaien met het hoofd: Het konijn wiegt het hoofd heen en weer. Dit doen sommige konijnen die niet zo heel goed kunnen zien. Het kan ook op een oorontsteking of parasiet in de hersenen wijzen.
- Knarsetanden: Dit kan twee dingen betekenen. Of je konijn heeft erg veel pijn, of het is erg gelukkig. Je kunt het dan vergelijken met het spinnen van een kat.
- Slecht of niet eten, dan is het belangrijk zo snel mogelijk een konijnkundige dierenarts te raadplegen. Een konijn zijn maag- en darmstelsel kan binnen de 24 uur stil gaan liggen, met de dood tot gevolg. Op volgende link kan je checken of er een konijnkundige dierenarts bij jouw in de buurt woont:
<https://www.knagers.net/kkda.htm>

Infectieziekten

Een infectieziekte is een ziekte die de gastheer nadeel berokkent en wordt veroorzaakt door de aanwezigheid van één of meer micro-organismen, zoals een bacterie, een virus of een schimmel. Wij zorgen dat al onze konijnen zijn geënt tegen deze ziekten.

Myxomatose

Myxomatose komt vooral in de zomer voor omdat deze wordt overgebracht door vliegen, muggen, vlooiën en beten van andere konijnen. Myxomatose begint vaak met ooguitvloeiing en een zwelling rond de ogen en aan de basis van de oren. In ernstige gevallen is het konijn al binnen de 24 uur dood. Wanneer de ziekte langer aanwezig blijft, krijgt het konijn nog vaak een zogenaamde leeuwenkop. Zijn oren gaan hangen en zijn hele gezicht zet op. Niet alle konijnen die Myxomatose krijgen gaan dood. Ze blijven echter wel lang ziek en jonge konijnen zullen daarna ook niet meer groeien. Een echte behandeling tegen deze ziekte bestaat er niet. Je kunt de ziekte enkel voorkomen door je konijn te laten inenten bij je dierenarts en je hok af te screenen met muggengaas. Let wel op dat je konijn pas na 3 weken beschermd is, na inenting.

RHD

RHD is zoals Myxomatose een zeer besmettelijke en gevaarlijke virusinfectie, waar je konijn aan kan sterven. RHD staat voor Rabbit Hemorrhagic Disease ofwel het Viraal Hemorrhagic Syndroom (VHS). RHD1 wordt verspreid via ratten muizen, muggen, vlooien, besmette drinkflessen en voerbakjes en met urine van muizen en ratten bevuild hooi en stro. Wij mensen kunnen het verspreiden onder onze schoenen en aan kleding. Andere huisdieren zoals katten honden kunnen het virus meedragen. Ook vers groen dat buiten geplukt is geeft een risico. RHD1 heeft een snel ziekteverloop. De incubatieperiode is 16 tot 48 uur. Meestal is er vrijwel geen ziektebeeld en sterft het konijn terwijl het bij wijze van spreken nog zit te eten. Vaak komt er dan bloed uit de neus. Als er wel een ziektebeeld is verschijnt dit 1 tot 3 dagen na de besmetting en kan bestaan uit o.a. hoge koorts, geen eetlust, sufheid, niet meer kunnen staan, benauwdheid en blauwe verkleuring van de slijmvliezen. Het konijn kan ook bloederige uitvloeiing uit zijn neus krijgen. In dit stadium treden er meestal ook inwendige bloedingen op, vooral in de darmen, die helaas vaak tot een snel overlijden leiden. Vandaar ook de naam: hemorrhagic betekent bloed. De dood treedt in binnen 12 tot 36 uur na het begin van de koorts. Na besmetting kan het konijn binnen de 1 a 2 dagen komen te overlijden. Pathologisch onderzoek laat zien dat er sprake is van lever necrose, een vergroting van de milt, een verminderd aantal rode bloedcellen in het bloed en bloedende kwetsuren in lever en longen. Een behandeling tegen deze ziekte bestaat niet. De dierenarts kan enkel de symptomen behandelen door warmte, vocht, pijnstillers en antibiotica te geven. Heb je een besmet konijn, zet het dan zeker apart zodat je andere konijnen niet besmet geraken en let op de hygiëne. Reageer preventief op deze ziekte, door je konijn jaarlijks tegen RHD te laten inenten.

RHD 2

RHD 2 is de nieuwe variant van het RHD virus. Hierbij sterft het konijn heel plots. Het enige dat je hiertegen kan doen is je konijn preventief te laten inenten tegen RHD 2. RHD2 heeft een veel langzamer ziekteverloop en heeft aanvankelijk geen ziektebeeld, maar het konijn kan in de laatste dagen een vreselijke doodsstrijd voeren. Een konijn kan het virus tot 28 dagen ongemerkt bij zich dragen voordat het dier plotseling sterft. In al die dagen was het konijn besmettelijk en kon het virus zich ongemerkt verder verspreiden. RHD2 is daardoor nog gevaarlijker en dodelijker dan RHD1. Pathologisch onderzoek wijst uit dat bij een konijn dat gestorven is aan RHD2 specifiek de lever is aangetast. Ook door middel van een bloedtest kan RHD2 aangetoond worden.

Goede enting is belangrijk

Voor deze ziekten laten wij al onze konijnen standaard enten met de Nobivac Myxo RHD plus. 2 weken na de enting zijn de konijnen beschermd. Deze enting is 1 jaar geldig en dient jaarlijks herhaald te worden. Dit is nog een extra reden om te adopteren en niet in een dierenwinkel te kopen. Wij zorgen dat onze konijnen een degelijke bescherming krijgen. Bij dierenwinkels gebruiken ze goedkopere vaccins zoals: cunipravac, eravac en Rika-vacc. Deze vaccins bieden niet voldoende bescherming en werken maar max. 6 maanden.

Koppelvakantie

Koppelvakantie kan ook bij ons gebeuren. Heeft u 2 konijnen die om een bepaalde reden niet meer met elkaar overweg kunnen, dan kunt u beide ook bij ons een paar dagen onderbrengen. Wij koppelen ze dan opnieuw op neutraal terrein en houden hun gedrag in de gaten. Op die manier kunnen de konijnen “gereset” worden waardoor ze opnieuw met elkaar kunnen samenleven. Bent u op zoek naar een vriendje voor uw konijn en wilt u liever niet zelf de koppeling volgen. Dan kunt u ook uw konijn naar ons brengen en kunnen wij kijken met welk adoptiekonijn er de beste klik is. Eénmaal de koppeling voltooid is, kunnen ze dan weer naar huis vertrekken. Een voltooide koppeling loopt meestal over een 3-tal dagen.

Konijn trimmen

Ook konijnen hebben regelmatige vachtverzorging nodig. Dit geldt zowel voor langharige, als kortharige konijntjes. Een konijn dat regelmatig getrimd wordt heeft minder kans op verstoppingen. Een konijn heeft 2 grote ruiperiode op een jaar en in de tussenseizoenen 2 keer een kleine ruiperiode. Een konijn kan niet zoals een kat, haarballen opgeven, waardoor de darmen verstopt kunnen geraken en het konijn hierdoor kan sterven. Tijdens de trimbeurt wordt het achterste ook kort geknipt waardoor het risico op maaïen, door de vieze wolvlieg verkleint. De wolvlieg zoekt vochtige, vieze plekken om zijn eitjes op te leggen. Binnen de 24 uur komen er maaïen uit deze eitjes die het konijn levend beginnen op te eten. Zeker op warme dagen is het belangrijk om dit in het oog te houden, want een konijn kan hieraan binnen de 24 uur sterven.

Wat houdt een trimbeurt in:

- nagels knippen
- ogen vrijknippen
- ontwollen
- achterste vrijknippen
- vacht korter knippen

Het vrijknippen van ogen is belangrijk voor langharige konijntjes. Deze haren kunnen de ogen irriteren waardoor er een oogontsteking ontstaat. Het achterste vrijknippen is niet enkel belangrijk om maaïen te voorkomen, maar maakt het ook makkelijker voor het konijn om zijn blindedarmkeutels op te eten. Deze blindedarmkeutels bevatten belangrijke voedingsstoffen die het konijn nodig heeft voor zijn verteringsstelsel. De vacht ontwollen zorgt ervoor dat deze beter isoleert. Hoe meer lucht er tussen de haren aanwezig is, hoe beter de isolatie. Zeker in de zomer is dit belangrijk want dit verkleint de kans op oververhitting. De vacht wordt ook korter geknipt want dit voorkomt de kans op verstoppingen. Zie je keutels die als een ketting aan elkaar hangen met haren ertussen, wees dan alert!

Met de poezenwoefmobiel kunnen wij aan huis, uw konijn komen trimmen, maar dit kan ook in Zandhoven. Meer info: www.poezenwoef.be of info@poezenwoef.be

Konijn gaat op vakantie, goede voorbereiding is belangrijk

Zoals u in de inleiding hebt gelezen kunnen wij ook een konijnenhotel te Zandhoven. In dit document heeft u al meer info gekregen over de stressgevoeligheid van een konijn en dat het daarom ook heel belangrijk is om te zorgen dat een konijn goede voedingsgewoonten heeft. Om het maag- en darmsysteem van de konijnen in optimale conditie te laten functioneren zorgen wij dat ze dagdagelijks over vers kruidenhooi kunnen beschikken. Ze krijgen ook dagdagelijks verse groenten en brok

met voldoende vezels. De keutels worden ook altijd goed opgevolgd. Door onze jarenlange ervaring met konijnen, kunnen we het gedrag van konijnen goed inschatten en zodra er een signaal van ziekte word opgepikt, is het belangrijk zo snel mogelijk bij een konijnkundige dierenarts terecht te kunnen. Wij kunnen 24/24 terecht bij dierenkliniek "De brem" waar onze konijnkundige dierenarts: Tom de Remiens werkt. Bij vermoeden van 1 van bovenstaande symptomen raadplegen wij dan ook meteen onze dierenarts, daar je met een konijn snel moet handelen. Wij beschikken ook over een warme lamp en hebben ook verwarmde binnenverblijven, waar we het zieke konijn kunnen verzorgen. Zoals je hierboven kan lezen is stress een factor waarvoor konijnen gevoelig zijn. Om de stress zoveel mogelijk te beperken raden wij ook aan om konijnen een vriendje te geven. Onze ervaring is dat konijnen die als koppel op logement komen, minder stress ervaren dan een konijn alleen. Belangrijk is ook om te zorgen dat de enting van de konijnen in orde is. De Nobivac myxo plus enting geeft een bescherming van 1 jaar tegen Myxomatose, RHD1 en RHD2. Belangrijk is dat de enting minstens 3 weken voor het verblijf moet gegeven worden. De enting werkt pas optimaal na 3 weken. Ook belangrijk is een check-up uit te voeren of er geen haken op de tanden aan het vormen zijn, waardoor het eten voor een konijn moeilijker wordt. Ook is het belangrijk om op de keutels van een konijn te letten. Zijn deze stevig en mooi rond, heeft het konijn een goede gezondheid. Heeft het konijn zachtere keutels, of zelfs diarree, is dit een teken dat er iets mis is. Laat dit dan ook eerst bij de dierenarts checken alvorens uw konijn op logement te brengen. Tijdens de dierenartsenopleiding wordt er niet zoveel aandacht besteed aan konijnen. Het is daarom dan ook belangrijk dat u bij een dierenarts gaat die zich nog heeft bijgeschoold ivm konijnen. Op deze site kan u een lijst vinden van konijnkundige dierenartsen:

[Konijnen en hamsters - konijnkundige dierenartsen \(knagers.net\)](http://knagers.net).

Korte samenvatting:

- Zorg voor onbeperkt vers drinkwater.
- Geef een konijn onbeperkt hooi. Het beste hiervoor is een apart ruifje.
- Geef beperkt konijnenvoer, van een goed merk. Dieren die te veel konijnenvoer krijgen, eten te weinig hooi. Een konijn heeft hoogstens 20 gram konijnenvoer per kilo lichaamsgewicht per dag nodig.
- Geef niet meer groenvoer dan 10% van de dagelijkse voeropname.
- Geef geen kool of lof.
- Zorg voor voldoende beweging. Het is voor de dieren beter twee konijnen te houden dan één enkel dier.

Heb je interesse om een konijn te adopteren, kan dit ook bij ons. Meer info over onze adoptiekonijnen kan je terugvinden op onze facebookpagina: Adopteer een konijn. Je kan dan daar je keuze van konijn maken en je konijn kan dan tijdens zijn vakantie, bij ons, gekoppeld worden aan zijn nieuwe vriendje. Om de konijnen ook zo min mogelijk stress te geven, werken we ook met het onthaal op afspraak, tussen 10 en 12 uur. Op zondag tussen 11 en 12 uur. Voor een afspraak kan u ons contacteren op 0485/64.06.99. Meer informatie over ons, ons konijnenhotel, konijntrimmen en grafkisten voor konijnen kan je terugvinden op www.poezenwoef.be.

Afscheid

We praten er niet graag over, maar een huisdier zal nooit eeuwig blijven leven. Soms komt het droevige nieuws dat het diertje komt te overlijden. Wij zijn van mening dat een huisdier een deel van het gezin is en dat het daardoor een waardig afscheid moet krijgen. Een grafkist is een mooie manier om een huisdier waardig te begraven. Een grafkist of doodskist maakt het afscheid voor kinderen veel begrijpelijker en het huisdier krijgt het respect dat die verdient.

Wij zijn gespecialiseerd in het ontwerpen en zelf maken van ecologische graf- of doodskisten voor kat, hond en konijn. Hiervoor werken wij met zeer milieuvriendelijk populierenhout. Dit voor de mooie houtsoort en om het milieu niet onnodig te belasten. De kisten worden hier ter plaatse gemaakt zodat er altijd een paar voorradig zijn. Het is namelijk onze bedoeling dat uw huisdier snel en waardig kan worden begraven.

Al onze grafkisten zijn voorzien van een katoenen kussensloop gevuld met hooi voor een goed comfort. Ook zijn ze voorzien van 4 schroeven 6 cm verzinkt om de kist mooi te kunnen dichtschroeven.

Meer informatie: www.poezenwoef.be

